

ERUDITE - Toimintasuunnitelma

Enhancing Rural and Urban Digital Innovation Territories

Kumppanit:

Etelä-Pohjanmaan liitto

Suupohjan elinkeinotoimen kuntayhtymä SEK

Sisällys

Tiivistelmä	3
Extended summary	4
Yleistietoa / General info	11
1.1 Digitalisaation tematiikka	11
1.2 ERUDITE-projektin tavoitteet ja toiminta	13
2 Politiikkainstrumentit / Policy Instruments	18
3 Toimenpidekokonaisuus 1: Osaamisen ja verkostoitumisen kehittäminen	19
3.1 Selvitys FabLab-toiminnan käynnistämisestä Suupohjan alueella.....	20
3.2 EPTEKin Telemedicine Centerin kehittäminen.....	24
3.3 Digitaalisuuden uudet tuulet Suupohjassa	27
3.4 Kylille II, Digitaalisuus palveluiden ja viestinnän välineenä	30
3.5 ROAM.FI	33
4 Toimenpidekokonaisuus 2: Terveyden ja hyvinvoinnin palveluiden digitalisaatio.....	35
4.1 Anvia Akkunan pilotointi Kauhajoen Vanhaintuki Ry:ssä	36
4.2 Etälääkärivastaanoton pilotointi Kuntayhtymä Kaksineuvoisessa.....	39
4.3 INTENCIVE - Innovation and Technology Enhancing Customer Oriented Health Services...	42
5 Toimenpidekokonaisuus 3: Matkailun ja kulttuurin digitalisaatio.....	44
5.1 Etelä-Pohjanmaan matkailun digisuunnitelma ja digiloikka	45
5.2 Etelä-Pohjanmaan tapahtumakalenterin kehittäminen	49
5.3 Sähköisen sovelluksen kokeilu/CityNomadi-palvelun pilotointi Suupohjan matkailussa.....	53
LÄHTEET	56
Liitteet	57
Liite 1 - List of main activities and meetings with the local stakeholders	57
Liite 2 – Impact, Indicator and Value Chart of the selected service	61
Liite 3 – Tailored Regional SEROI+ Tool	61

Tiivistelmä

Tämä toimintasuunnitelma on laadittu osana kansainvälistä Interreg Europe -rahoitteista ERUDITE -hanketta, jonka tavoitteena on edistää digitaalisten innovaatioiden syntyä ja käyttöönottoa kaupunki- ja maaseutualueella eurooppalaisessa yhteistyössä muilta alueilta oppimalla. Suomesta hankkeesta on mukana kaksi kumppania, Etelä-Pohjanmaan liitto ja Suupohjan elinkeinotoimin kuntayhtymä SEK, jotka toteuttavat hanketta yhteistyössä Etelä-Pohjanmaan alueella. Hankkeen pääpartneri on ranskalainen Nièvre Numerique ja hankkeesta on kumppaneita lisäksi Sloveniasta, Irlannista, Ruotsista, Italiasta ja Unkarista. Hanke on käynnistynyt 1.4.2016 ja päättyy 31.3.2020. Hanke jakautuu kahteen kaksivuotiseen vaiheeseen. Ensimmäisessä vaiheessa tutustutaan muiden alueen hyviin käytäntöihin sekä luodaan toimintasuunnitelma digitalisaation kehittämiseksi kullakin hankealueella. Toisessa, niin kutsutussa monitorointivaiheessa seurataan toimintasuunnitelman toteutumista.

Keskeisiksi teemoiksi hankkeen aikana ovat nousseet digitaaliset innovaatiohubit, julkishallinnon sähköiset palvelut sekä digitaaliset terveys- ja hyvinvointipalvelut. Osaltaan teemoissa on sivuttu myös matkailu- ja kulttuurialan digitaalisia palveluja. Etelä-Pohjanmaalla keskeisiksi kehittämisteemoiksi ovat nousseet erityisesti terveys- ja hyvinvointipalveluiden digitaalisuus, digitaaliset innovaatiohubit osaamisen ja verkostojen kehittäjänä sekä myös matkailun ja kulttuurin digitalisaation.

Toimintasuunnitelman tavoitteena on vahvistaa etenkin alueellisten toimintaohjelmien ja strategioiden toimeenpanoa. Etelä-Pohjanmaalla vaikuttava strategia on Etelä-Pohjanmaan maakuntastrategia 2018–2021. Toimintasuunnitelman toimenpiteet mukailevat vahvasti myös Etelä-Pohjanmaan maaseudun kehittämisohjelman 2014–2020 tavoitteita ja samalla myös monen toimenpiteen rahoitus on haettu tai tullaan hakemaan maakunnallisesta tai paikallisista maaseudun kehittämisrahastoista.

Toimenpiteet on jaoteltu kolmeen toimenpidekokonaisuuteen, joita ovat 1. osaamisen ja verkostoitumisen kehittäminen, 2. terveyden ja hyvinvoinnin palveluiden edistäminen sekä 3. matkailu- ja kulttuurialan digitalisaation edistäminen. Toimenpidekokonaisuuksiin on kirjattu sekä aktiivivaiheen aikana toteutettuja toimenpiteitä sekä suunnitteilla olevia toimenpiteitä ja kehittämishankkeita. Toimenpiteitä on yhteensä yhdeksän. Asiakirjan alussa on kuvattu myös tarkemmin hankkeen vaiheita ja tavoitteita sekä yleisesti taustalla vaikuttavaa tematiikkaa.

Extended summary

This Action Plan has been produced as part of the international Interreg Europe -funded ERUDITE-project that aims at enhancing digital innovations in rural and urban areas around Europe. The Action Plan has been developed together with the two South Ostrobothnian partners: the Regional Council of South Ostrobothnia (RCSO) and The Economic Development Agency of Suupohja Region (SEK). The Action Plan consists of concrete actions to enhance digitalization around South Ostrobothnia and especially its rural areas.

The main policy instrument the action plan aims to influence is the Regional Strategy of South Ostrobothnia 2018-2021. The specific policy objective is *the renewable business life* that is one of the four main objectives in the strategy. The regional strategy is also one of the PI's directing the funding of the European Regional Development Funds in South Ostrobothnia. Many of the actions apply funding from the regional and local European Agricultural Development Fund for Rural Development (EAFRD). Thus the action plan recognizes the regional and local strategies of rural development also as important policy instruments. The Actions are divided in three main focus areas that are: 1. enhancing digital skills and networking in the region, 2. enhancing digitalization in health- and well-being services and 3. improving the digitalization in tourism and culture sectors.

Action group 1: Improving digital skills and networking in South Ostrobothnia

The common background for the focus area is to ensure the digital skills both within the companies as providers of the services and the citizens as users of the services. In addition networking within and outside the region is important in order to keep up with the digital transformation. The group comprises of five different actions.

1. Starting a FabLab -action in Suupohja Region

The action aims at starting a digital fabrication laboratory in Suupohja region. During the first phase SEK has been active in gathering group of local schools and other actors that would be involved in the FabLab. The plan is to prepare the project proposal for ERDF during the summer and fall 2018 and leave project application in late 2018. The estimated amount of funding is from 200 000 EUR to 250 000 EUR that would include both funding for the equipment and the development project. If the project proposal succeeds it would greatly help to achieve the ERUDITE project's goals as a project funded from the regional ERDF. The action has been influenced by at least two of the good practices learned throughout the project.

Partner experience and practice	How this PEP has contributed to the action
Maker Lab in Slovenia	The Maker Lab at the University of Ljubljana has been of great inspiration for the action. The aim is to build the FabLab in one of the vocational schools in Kauhajoki and use the lab also as part of the education. The use of tutoring teachers is also one thing that is

Toimintasuunnitelma

	considered to be included in the FabLab in Suupohja.
FabLab at the Nerve Center in Derry	The Cultural center in Derry has inspired the plan of the action. The most important factor has been how the local schools have used the fablab as part of their education in various fields from aquaponics to geographical studies.

2. Further development of the EPTEK's Telemedicine Center as an innovation hub

The action aims at developing EPTEK's Telemedicine Center as an innovation hub. During the ERUDITE project innovation hubs have been recognized as a way to enhance digital skills and also network actors regionally and internationally. EPTEK's Telemedicine Center (ETC) is a center that presents health technologies to local actors and also international guests. It has been recognized as an innovation hub that can be used as a learning center for local actors working within the health and social care services and it also works as a great starting point for different development projects within the eHealth sector. ETC is run by the EPTEK (Health Technology Center of South Ostrobothnia) that is active in various eHealth-related projects. During summer of 2017 EPTEK took part in the projects proposal for PERIHUBS that applied funding from the Interreg Europe Programme. The project did not receive funding. In summer 2017 the EPTEK and ETC received funding from the Interreg Baltic Sea Region Programme with the project called ProVaHealth. The project aims at creating a Baltic network of living labs as ETC being one of them. During the monitoring phase the projects partners will monitor all the new international, national or regional projects that further develop the ETC as an innovation hub.

Partner experience and practice	How this PEP has contributed to the action
FabLab network in Slovenia	The creation of nation-wide FabLab network has inspired the development of the EPTEKs Telemedicine Center as an innovation hub. The PERIHUBS and the ProVaHealth projects both emphasised the importance of networking between different learning centers and digital innovation hubs. And also their importance for rural areas as spaces for learning and networking with other areas.
AAL-projects in Hungary	The Hungarian partners have been active in the AAL-programme, that focuses especially on technologies to enhance active and assisted life. These projects have been recognized in EPTEK as the Telemedicine Center promotes especially health technologies used in home-care and home environments.

Toimintasuunnitelma

3. *New moves in Suupohja's digital development*

The Economic Development Agency SEK has applied for project funding to support the local SMEs with their digital strategies. The project aims at supporting local SMEs to take advantage of different digital tools. The aim is to transfer new knowledge to the region and present new practical tools for digital development. One part of the objectives is to gather together local actors and companies to innovate new ideas for digital services in the region and trial the new ideas as quick and agile pilots. The funding will be applied from the local Leader action group (EAFRD) in June 2018 and the project would start in fall 2018.

Partner experience and practice	How this PEP has contributed to the action
Digital Innovation Hubs as incubators for innovations	The action has been influenced by the idea of innovation hubs as incubators for innovations and quick experiments

4. *To the villages II -project*

Kylille II / To the Villages II is a region-wide project that started in the January of 2018 and is funded by the regional EAFRD. It is a joint project of the four Leader Action Groups in South Ostrobothnia. The LAG Suupohja is responsible for the development and testing of digital tools in service-production and as means of communication in the region's villages. In addition the aim is to develop the digital skills of the village habitants from different age group by diverse education events. By deploying different digital services and communication tools the villages will enhance their availability, service level and even the sense of community. The results from the project will be shared around the region. The project started in January 2018 and will last until the end of 2019. The total budget is 700 000 and LAG Suupohja's budget is 170 500 €.

Partner experience and practice	How this PEP has contributed to the action
SEROI+-process and the idea of smart villages	All the four projects managers working with the Villages II were invited to the SEROI+-workshop held in Brussels. After all one of the managers participated in the workshop. LAG Suupohja have been informed about the results of the workshop afterwards. In addition the SEROI+-methodology and all the good practices in general have been disseminated to the LAG through their participation in the ERUDITEs LSG. The project manager from SEK also participates in the LSG of the Villages project and uses the knowledge applied from the ERUDITE.

Toimintasuunnitelma

5. *Piloting ROAM.FI network in Suupohja*

The project partner SEK piloted the roam.fi -service at the Technology Center Logistia in Kauhajoki where SEK's office is also located. Roam.fi -service is wireless network community based on sharing. After joining the community the user can then join the wireless network in all of its access points. The Roam.fi pilot started in Kauhajoki in August 2017. The infrastructure is still under development and at the moment the network works limitedly in the building. If the pilot ends out to be successful it might be expanded to the rest of the municipality's office buildings and also to other municipalities in Suupohja. There has been no outside funding in the project. The roam.fi service has been presented to the ERUDITE project in the interregional partner event held in Venice November 2016 but it has not applied knowledge from any specific good practice.

Action group 2: enhancing the digitalisation in health- and well-being services

The actions within the action group aim at enhancing the digitalization of health- and well-being services in South Ostrobothnia region and especially in the rural areas. The actions derive from common challenges like ageing population, decrease of population, long distances to services and a constant need to produce services more effectively. Digitalisation has changed the way of producing health and social services and can provide solutions for the before mentioned challenges.

1. *Piloting the Anvia Akkuna mobile service at the local care-home in Kauhajoki*

Anvia Akkuna is an easy-to-use mobile service platform designed especially for the elderly people and other special groups. The service includes functionalities such as high-quality video calls, watching of tv and other video recordings and various stimulative games. In addition it can be used as a platform for running errands such as ordering food delivery, booking a time for hair-dresser and other daily services. The service can be used on tablets or on tv. The Anvia Akkuna was tested during the summer and fall of 2017 in the local care-home in Kauhajoki. During the pilot the care-home tested the video-call functionality between the residents of the care-home and their relatives with two tablets. The experiences were positive both by the residents, the care-home's nurses and the relatives. The live-stream functionality was also tested in the summer 2017 between the care-home and local church through the tv interface. In the test the local vicar held a short prayer from his office with the residents that were gathered in the common living room where the tv was located. This got also positive feedback although there were some technical problems still to be resolved in order to make it easier to use. The main stakeholders in the pilot were the local care-home Kauhajoen Vanhaintuki Ry and the service provider Anvia/Elisa. The project managers from the ERUDITE and Digital Countyside project were involved in the testing also as giving support in the use and setting up the systems. With the experiences received from the pilot the project coordinators hope to enhance the digitalisation of home-care services in the region.

Toimintasuunnitelma

Partner experience and practice	How this PEP has contributed to the action
STAGE mobile platform for livestreaming of local events (AAL-project, presented by the Hungarian partners)	The STAGE mobile service has similar functionalities to the Anvia Akkuna service and the livestream functionality especially offered new insights to the pilot as at the end that was included in the pilot.
eHealth -thematics as part of the SEROI+-workshops	For long there was an aim to apply the SEROI+-methodology for this pilot and thus in many of the interregional workshops we used this as an example. In the workshops we analysed quite deeply the possible impacts of such a service and thus received a great deal of new ideas how the service could be used and utilized better.

2. Teleconsultation service at the Municipal federation Kaksineuvoinen (SEROI+-service)

The Teleconsultation service was chosen as the service for SEROI+-measurement. The service was put in to use in the Municipal federation Kaksineuvoinen that is the social and health care provider in the northern part of South Ostrobothnia. Kaksineuvoinen offers health-care services around three municipalities and in the fall 2018 the board of the organization made a decision to centralize the doctoral services in the subregional center Kauhava. To cover for the need for doctoral services in all of the five local care-centers the municipal federation decided to test the teleconsultation for all of the local centers. In addition to the teleconsultation the video-call equipment has been used for care-negotiations between the doctors and the nurses working at the local care-centers. This has meant a substantial reduction in the need for doctors' travel. The teleconsultation reduces especially the patients need to travel.

The pilot started in December 2017 in the first two local care-centers and has expanded to the rest of care-centers during the spring 2018. The main stakeholders deploying the service have been the municipal federation Kaksineuvoinen and the EPTEK (Health technology development center of South Ostrobothnia) who has been in charge of delivering and installing the equipment. The SEROI+-study for the service will be carried out during 2018 and 2019 by the ERUDITE partners in cooperation with Kaksineuvoinen and EPTEK. In addition to the SEROI+-methodology no other specific knowledge has been applied from the ERUDITE project.

3. INCENTIVE - Innovation and Technology Enhancing Customer Oriented Health Services

The Regional Council of South Ostrobothnia, Seinäjoki University of Applied Sciences and EPTEK have been preparing an Interreg Europe project for the next project call in June 2018. The aim of the project is to share experiences of innovations and technologies of customer oriented health services. RCSO is preparing the project as lead partner and at the moment the partnership includes partners from Latvia, Hungary, Italy and Ireland. The knowledge applied from the ERUDITE project relates

Toimintasuunnitelma

especially to the SEROI+-methodology and especially in the ideas of open innovation and how the service users are involved in the service design process.

Action group 3: Enhancing the digitalization in tourism and culture sectors

People seek information and do their decisions ever more in the digital world that applies also to the tourism and cultural sector. All the information must be available online and the tickets for events, different travel packages and the accommodation must be purchasable online. In the world of information flood the information must be easily accessible and preferably available in the same place. The common problem or challenge behind the objective is to bring the fragmented information around the tourism and culture sectors together and by this enhance the viability of the sectors. The action group consists of three actions that devote to this goal.

1. eStrategy and an open source platform for the tourism industry

The action aims at bringing together the fragmented tourism sector in the region especially by enhancing the use of digital applications among the actors. The action consists of two sub-actions that are the creation of an eStrategy for the region's tourism sector and secondly building up an open source platform that would combine the region's tourism selection on a single platform. The key stakeholders behind the action are the South Ostrobothnia Tourist Service Ltd. and Seinäjoki University of Applied Sciences. The main target group is the region's tourism companies and other actors working with tourism and marketing like municipalities and municipal business development organisations. The actions have several impacts on the region. The core objective is to increase the region's market share in tourism nation-wide. The aim is also to develop the tourism sectors business and digital skills. This particular action has not directly been influenced by any particular good practice presented during the ERUDITE-projects. The idea for the action arose in the regional innovation day held on November 2017. The actions will seek for funding during the fall 2018. Most likely they will be carried out as two separate projects. Possible funding instruments are the EAFRD, ERDF or other national funding instruments.

2. Further development of South Ostrobothnia's event calendar

South Ostrobothnia's event calendar is an already existing online calendar developed and run by the Regional Council of South Ostrobothnia. The aim of the calendar is to collect all the events around the region in one place and thus enhance the availability and visibility of the region's event selection. The calendar was developed and put into use in summer 2017. It utilizes open interfaces and is free to use for all the event promoters. The importance of the calendar was noticed in the regional innovation day held in November 2017, where it was chosen as one of designed services and also as one of the actions to be included in the ERUDITE action plan. The action consists of three work packages that are: development of contents and functionalities, expanding the user-base (both event promoters and participants), better utilization of the Linked Events -interface especially in the municipalities. The action will be carried out without external funding and has not been influenced by any particular good practice.

Toimintasuunnitelma

3. Testing of a tourism application in the Suupohja region

As part of an ongoing communications project (*Elinvoimainen Suupohja viestii*) in SEK there will be a pilot action to test a tourism application in Suupohja region. The application is called CityNomadi that combines location based data, maps, open source information, stories and interaction. In addition to tourism it covers also other business branches such as education and green environment. In the pilot action the plan is to create and test at least one route during the summer and fall of 2018 and explore if such an application could be used more widely around the Suupohja region.

Partner experience and practice	How this PEP has contributed to the action
<p>AlterNaviGo -tourism application in Hungary</p>	<p>The AlterNaviGo application presented by the Hungarian partners has inspired the action greatly. The application was discussed in the LSG-meeting and generated a lot of interest among the stakeholders. When the communications project in SEK started there was a high interest in testing such a tool. The partners received also further information about the application from the Hungarian partners. In the end however the ERUDITE project partners managed to find a similar application from Finland.</p>

Yleistietoa / General info

- **Projektin nimi / Project name:** ERUDITE
- **Organisaatio / Organisation:** Etelä-Pohjanmaan liitto / Regional Council of South Ostrobothnia
- **Toinen organisaatio / Other organisation:** Suupohjan elinkeinotoimen kuntayhtymä / Economic Development Agency of Suupohja Region
- **Maa / Country:** Suomi / Finland
- **NUTS2:** Länsi-Suomi / West Finland
- **NUTS3:** Etelä-Pohjanmaa / South Ostrobothnia
- **Yhteyshenkilöt / Contact persons:**

Hanna Meriläinen
Etelä-Pohjanmaan liitto/ Regional Council of South Ostrobothnia
hanna.merilainen@etela-pohjanmaa.fi
+358 400241813

Olli Forsten
Suupohjan elinkeinotoimen kuntayhtymä SEK
olli.forsten@suupohja.fi
+358 40 708 5515

1.1 Digitalisaation tematiikka

Maailmaa monin tavoin muokkaavista megatrendeistä kenties kaikkein merkittävin on digitalisaatio. Digitalisaatio muuttaa toimintatapojamme, haastaa perinteiset liiketoimintamallit ja mahdollistaa täysin uudenlaiset, globaalisti skaalautuvat digitaaliset tuote- ja palveluinnovaatiot yli perinteisten toimialarajojen. Tekesin raportissa *Digitalisaatio muutosvoimana* todetaan, että digitalisoitumiseen liittyvä suurin näkyvä murros perustuu tietoteknisten järjestelmien ja ratkaisujen tarjonnan massiiviseen kasvuun. Lähes kaikkeen toimintaan on mahdollista käyttää apuna digitaalista tiedonkäsittelyä ja älykkyyttä. Digitaalisuuden mukanaan tuoma murros on jo erittäin vahvasti käynnissä ja se koskee jokaista (liike-)elämän osa-aluetta, onpa kyseessä sitten kaivosten louhiminen tai median tuottaminen/kuluttaminen tai mikä tahansa näiden väliltä. Sama koskee hallintoa ja kaikkea inhimillistä, organisoitua toimintaa. Tässä kehityksessä kärjessä olevat osaajat luovat vauhdilla uutta kasvua ja haalivat dataa, mielipiteitä ja osaamista taseeseensa ja kiertoonsa liiketoimintansa raaka-aineeksi. (Viitanen, ym. 2017)

Digitalisaation ytimessä on nyt ja jatkossa data, jonka nähdään toimivan digitaalisen maailman uutena raaka-aineena. Dataa keräämällä, yhdistelemällä, analysoimalla ja tulkitsemalla voidaan luoda uusia palvelukokonaisuuksia ihmisten ja yritysten tarpeiden täyttämiseen. Käytössämme ovat vuosikymmenten aikana kertyneet yksityiset ja julkiset datavarannot, vapaasti internetiin kertyvä avoin data, sensori- ja IoT-verkoista kertyvät ympäristötiedon data-aineistot, sekä asiakkaiden,

Toimintasuunnitelma

käyttäjien, kuluttajien ja kumppaneiden omaehtoisesti tietovarastoihin ja datakeskuksiin kerryttämä käyttäytymis-, kulutus- ja preferensseistään kertova reaaliaikainen data. Merkille pantavaa on, että tällä hetkellä 90 % maailmassa käytössä olevasta datasta on luotu viimeisen kahden vuoden aikana. Samalla esimerkiksi internetin digisisällöt tuplaantuvat 18 kuukauden välein. (emt.) Datan määrän kasvu kiihtyy yhä tulevaisuudessa, mikäli erilaisten sensoreiden käyttö yleisty ennakoitulla tavalla. Joidenkin arvioiden mukaan vuoteen 2030 mennessä maailmassa on yli triljoona sensoria, joiden päivittäin keräämä data moninkertaistaa tietovarannot.

Digitalisaatio syleilee koko maailmaa, eikä Etelä-Pohjanmaa ole ulkona tästä kehityksestä. Etelä-Pohjanmaan maakuntaohjelmassa 2018–2021 digitalisaatio nähdään yhtenä neljästä ohjelman sisältöjä läpäisevistä teemoista. Seinäjoen ammattikorkeakoulun tuoreen selvityksen mukaan eteläpohjalaisten pk-yritysten digitalisaation taso on matala ja alle maan keskiarvon. Monissa yrityksissä ei edes suunnitella uusien digitaalisten palvelujen tai työkalujen käyttöönottoa. Digitalisaatio toisaalta vähentää työvoiman tarvetta, mutta toisaalta sen myötä haetaan uudenlaista osaamista. Tällä hetkellä osaamisintensiivisten yritysten määrä Etelä-Pohjanmaalla on lisääntynyt ja alan kasvu tuo myös paljon epäsuoria hyötyjä maakunnan yritysentalle. Entistä suurempi osa arvonlisästä muodostuu aineettomasta pääomasta. (Etelä-Pohjanmaan maakuntaohjelma 2018–2021.)

Yritysten liiketoiminnan uudistumisen rinnalla myös julkinen sektori ja julkisesti tuotetut palvelut tulevat uudistumaan digitalisaation johdosta. Parhaillaan käynnissä olevan massiivisen sote- ja maakuntaudistuksen yhtenä keskeisenä tavoitteena on saada aikaan parempaa laatua julkisissa palveluissa samalla kustannustehokkuutta parantaen. Tässä tavoitteessa nojaututaan vahvasti digitalisaation tuomiin mahdollisuuksiin palvelujen järjestämisessä ja tuottamisessa. Kuntalaisille järjestettävien palvelujen lisäksi julkisen sektorin palvelutarjonta digitalisoituu esimerkiksi julkisissa yrityspalveluissa, matkailussa ja aluemarkkinoinnissa.

Digitalisaatio voidaan nähdä mahdollisuutena suomalaiselle maaseudulle, missä fyysiset palvelut harvenevat ja etäisyydet palveluihin vain kasvavat. Etäpalveluiden tarve maaseudulla on todellinen. Digitaalisuuden jalkautuminen maaseudun pienimpiinkin kyliin lisää palvelujen saavutettavuutta, kestävä kehitys ja energiatehokkaiden ratkaisujen hyödyntämistä pitkien etäisyyksien maaseudulla. Maaseudun digitalisaation vaatii kuitenkin oman erityishuomionsa ja panostuksensa. Ilman tätä vaarana on, että kahtia jakaantuminen vain lisääntyy, osa alueista putoaa kydistä ja tullaan näkemään digisyryjäytyneitä alueita. Digitalisaation hyödyt on tuotava yhä vahvemmin esille. Digitaalisuuden hyödyntäminen vaatii osaamista ja innovatiivisia kokeiluja, uuden tiedon siirto maaseutualueille on välttämätöntä ja näissä kansalliset ja kansainväliset verkostot ovat tärkeitä. Tarvitaan edelläkävijäryrittäjyyttä ja julkisen sektorin vahvaa roolia. Maaseudun kehittämisen piirteinä on vahva paikallistuntemus, joka luo mahdollisuuksia toimijoiden välisille nopeille ja ketterille kokeiluille. On ymmärrettävä että maaseutu on erinomainen ympäristö sähköisten palveluiden innovointiin ja kokeiluihin esim. liikenne ja sote-palveluissa sekä etätöiden ja -opiskelun

Toimintasuunnitelma

mahdollisuuksissa. Huomiota on myös kiinnitettävä toimiviin tietoliikenneyhteyksiin sekä syrjäytymistä ehkäisevään digineuvontaan. (kts. esim. Antikainen J. ym. 2017.)

1.2 ERUDITE-projektin tavoitteet ja toiminta

ERUDITE-hankkeella on pyritty parantamaan digitaalisten innovaatioiden syntyä ja käyttöönottoa kaupunki- ja maaseutualueilla Euroopan tasoisella yhteistyöllä. Suomesta partnereita ovat olleet Etelä-Pohjanmaan liitto ja Suupohjan elinkeinotoimen kuntayhtymä, jotka ovat toimineet tiiviissä yhteistyössä hankkeen toteutuksessa Etelä-Pohjanmaan alueella. Hankkeen pääpartnerina toimii ranskalainen Nièvre Numérique ja partnereita on Ranskan lisäksi Sloveniasta, Irlannista, Ruotsista, Italiasta ja Unkarista. Noin puolet hankepartnereista on tuttuja jo ENGAGE-hankkeen ajoilta. Hankkeen kokonaisbudjetti on ollut noin 2 miljoonaa euroa. Etelä-Pohjanmaan partnereiden osuus kokonaisbudjetista on yhteensä noin 278 000 euroa, josta Etelä-Pohjanmaan liiton osuus on ollut noin 100 000 ja SEKin noin 178 000 euroa.

Hankeaika on 1.4.2016–31.3.2020, joka on jakaantunut kahteen kaksivuotiseen kauteen. Ensimmäisen niin kutsutun aktiivivaiheen aikana (1.4.2016–31.3.2018) tutustutaan muiden alueiden hyviin käytäntöihin, kehitetään yhteisesti digitaalisten palveluiden menetelmää (SEROI+) sekä luodaan alueelliset toimintasuunnitelmat tavoitteiden toteuttamiseksi. Toimintasuunnitelma ohjaa etenkin hankkeen seuraavan kaksivuotisen vaiheen toimintaa ja sen toteutumista tullaan myös seuraamaan viimeisen vaiheen aikana.

1.2.1 Hankkeen keskeiset tavoitteet

Hankkeen keskeisiä toimenpiteitä ovat olleet hyvien käytäntöjen jakaminen ja oppiminen partnereiden välillä, digitaalisuus- ja innovaatioteemoihin liittyvien alueellisten politiikkatavoitteiden tukeminen ja vahvistaminen sekä yleisesti paikallisen ja alueellisen digitalisaatiokehityksen tukeminen. Lisäksi yhteisenä ponnistuksena hankkeessa on kehitetty avoimeen innovaatioon perustuvaa menetelmää, jossa kehitetään digitaalisia palveluita sekä arvioidaan niiden yhteiskunnallisia, taloudellisia ja ekologisia vaikutuksia. Menetelmää kutsutaan hankkeessa nimellä SEROI+ (Socio-Economic and Environmental Return on Investment), jossa plus-merkki indikoi avoimeen innovaatioon perustuvaa toimintatapaa. Menetelmää testataan myös jokaisella alueella ja Etelä-Pohjanmaalla työkalua on testattu Kuntayhtymä Kaksineuvoisen alueella käyttöönotetun etälääkäriavustajapalvelun vaikutusten arvioimisessa.

Hyvien käytäntöjen jakaminen ja hankkeen keskeiset teemat

Yksi keskeisempiä tavoitteita Interreg Europe -hankkeissa on tutustua ja ottaa oppia muiden kumppaneiden hyvistä käytänteistä. Hankkeen aikana kumppanit vierailivat jokaisella partnerialueella tutustumassa paikallisiin käytäntöihin. Etelä-Pohjanmaalla järjestettiin kansainvälinen tapaaminen syyskuussa 2016. Vieraat tutustuivat tuolloin mm. Seinäjoen Apila-kirjaston tarjoamiin digitaalisiin palveluihin, Seinäjoen ammattikorkeakoulussa toimivaan Teollisen internetin laboratorioon ja peliteollisuudessa käytettävän lisätyn todellisuuden hyödyntämiseen

Toimintasuunnitelma

osana SeAMKin ja Seinäjoen yliopistokeskuksen opetusta. Tapaamisen aikana vierailtiin myös Suupohjassa, jossa tutustuttiin mm. Teuvan aikuiskoulutuskeskuksen tarjoamiin teknologiaopintoihin, Suomen Lämpöpuun ja Nevison teknologiayhteistyöhön sekä Kauhajoen Pikku-Äijä päiväkotiin, jossa hyödynnetään runsaasti digitaalisia teknologioita ja laitteita. Suomesta hyvänä käytäntönä on esitelty myös Anvia Akkuna -järjestelmää (nykyisin Elisa Multiservice platform), jota on markkinoitu helppokäyttöisenä mobiilialustana erityisesti vanhuksille.

Hankkeessa esiin on noussut kolme erityistä teemaa, joiden ympärille kumppanit ovat etsineet ratkaisuja ja esitelleet hyviä käytäntöjä. Teemoja ovat olleet: 1. digitaaliset innovaatiohubit, 2. julkishallinnon sähköiset palvelut sekä 3. terveyden ja hyvinvoinnin digitaaliset palvelut. Näiden lisäksi hyviä käytäntöjä on esitelty jonkin verran kulttuurin ja matkailun aloilta. Etelä-Pohjanmaalla keskeisiksi teemoiksi on nostettu erityisesti terveyden ja hyvinvoinnin palveluiden digitaalinen kehittäminen ja teemassa ratkaisuja on etsitty etenkin vanhusten hyvinvoinnin edistämiseksi. Tämän lisäksi myös digitaaliset innovaatiohubit sekä matkailu- ja kulttuurialan digitaalinen kehittämistoiminta ovat nousseet keskeisiksi. Julkishallinnon palveluiden digitaalista kehittämistä on pidetty yllä keskusteluissa, mutta varsinaisia toimenpiteitä sen edistämiseksi ei ole syntynyt.

SEROI+ - menetelmä digitaalisten palvelujen kehittämiseen ja vaikutusten arviointiin

SEROI+-menetelmän kehittäminen on ollut yksi keskeinen osa ERUDITE-projektia. Menetelmän kehittämisestä vastuussa ovat olleet hankkeen pääpartneri, ruotsalainen konsulttitoimisto RISE/ Swedish ICT sekä Ljubljanan yliopiston partneri. Menetelmän ydinajatuksena on kehittää digitaalisia palveluja avoimeen innovaatioon perustuen sekä mitata palvelujen taloudellisia, yhteiskunnallisia ja ekologisia vaikutuksia etenkin investointien perusteeksi. Menetelmässä avoimen innovaation periaate korostaa, että kehittämistoimintaan on osallistettava monipuolisesti tahoja, joihin palvelu vaikuttaa. Myös palvelun vaikutusten mittaamisessa otetaan huomioon monipuolisesti eri tahoja.

SEROI+-menetelmää on työstetty koko hankkeen aktiivivaiheen ajan sekä partneritapaamisten yhteydessä että myös paikallisesti kunkin alueen omissa sidosryhmissä. Jokainen partneri tulee myös tekemään yhdelle tai useammalle digitaaliselle palvelulle mittauksen, jossa kartoitetaan palvelun yhteiskunnallisia, taloudellisia ja ekologisia vaikutuksia. Etelä-Pohjanmaalla mitattavaksi palveluksi valittiin Kauhavan, Lappajärven ja Evijärven alueella toimivan Kuntayhtymä Kaksineuvoisen loppuvuonna 2017 käyttöönottama etälääkäripalvelu. Mittaustyökäluu on työstetty yhdessä Kuntayhtymän edustajien sekä pilotissa vahvasti mukana olleen Etelä-Pohjanmaan terveysteknologian kehittämiskeskus, EPTek Ry:n kanssa. Palvelussa tullaan mittaamaan erityisesti lääkäreiden ja hoitajan välisten hoitoneuvottelujen korvaamista videoneuvottelulaitteiston avulla, sekä havainnollistamaan myös esimerkein asiakkaille koituvia säästöjä uudesta hoitoprosessista. Mittauksia suoritetaan vuosien 2018 ja 2019 aikana.

Paikallisen kehittämisen tukeminen

Keskeinen tavoite hankkeessa on myös paikallisen digikehittämisen tukeminen. Hankkeen kautta paikalliselle toiminnalle saatiin vertailukohtia ja esimerkkimalleja ympäri Eurooppaa, asiantuntija-

Toimintasuunnitelma

apua, Euroopan taseisia yhteistyömahdollisuuksia sekä asiantuntevaa tutkimusta tehtyjen ratkaisuiden sosio-ekonomisista vaikutuksista alueelle. Hankkeen aikana esiin nostetut hyvät käytännöt on kerätty yhteen ja niitä on esitelty alueen toimijoille useammassakin yhteydessä.

Hankkeessa Etelä-Pohjanmaalle perustettiin alueellinen ohjausryhmä, jossa oli digitaalisten palveluiden, niiden rahoituksen sekä paikallisesti valittujen teemojen edustajia. Ohjausryhmä on kokoontunut aktiivisesti hankkeen aikana ja heitä on tiedotettu laajalti hankkeen aikana opituista hyvistä käytännöistä. Yhdessä toimintaryhmän kanssa hankekumppanit ovat pohtineet sekä SEROI-menetelmän toteuttamista että hyvien käytäntöjen soveltamismahdollisuuksia alueelle. Aktiivivaiheen aikana projektin ohjausryhmä kokoontui yhteensä 10 kertaa vuoroin Seinäjoella ja vuoroin Kauhajoella.

Projektiryhmän sekä teemakohtaisen toiminnan kautta hanke vauhditti digitaalista kehitystä Etelä-Pohjanmaalla. Alueen toimijoita on kutsuttu mukaan opintomatkoille, joissa on tutustuttu paitsi uusiin mielenkiintoisiin hyviin käytäntöihin, luotu myös yhteistyösuhteita muiden alueiden toimijoihin. Yhteistyötä on edistetty etenkin Irlantilaisten ja Unkarilaisten hankekumppaneiden kanssa mm. uusia yhteistyöhankkeita ideoimalla.

Lisäksi hankeaikana on järjestetty muutamia isompia tapahtumia, joihin on osallistettu laajemmin alueen toimijoita. Syksyllä 2017 hankekumppanit järjestivät Seinäjoella alueellisen innovaatiopäivän, jossa kehiteltiin digitaalisia palveluita eri teema-alueilla. Päivään osallistui noin 45 alueellista toimijaa. Aktiivivaiheen lopulla hankekumppanit järjestivät Kauhajoella 26.3.2018 seminaarin Etelä-Pohjanmaan digitaalisesta tulevaisuudesta, jossa esiteltiin myös hankkeen saavutuksia ja valmisteilla olevaa toimintasuunnitelmaa. Suupohjassa hankkeen ajan tehtiin tiivistä yhteistyötä toisen digihankkeen, Digitaalisen maaseudun kanssa. Hankkeet järjestivät yhteistyössä alueen asukkaille suunnattuja digitaalilaisuuksia, kuten esimerkiksi kaikille avoimen tutustumisen Virtual Reality-teknologioihin Kauhajoen Logistialla.

Digitaalisuus- ja innovaatioteemoihin liittyvien politiikkatavoitteiden toteutumisen tukeminen Etelä-Pohjanmaalla

Keskeinen osa hanketta on tukea ja edistää digitaalisuus- ja innovaatioteemoihin liittyvien politiikkatavoitteiden toteutumista Etelä-Pohjanmaan alueella sekä edistää erityisesti rakennerahasto-ohjelmien hyödyntämistä teema-alueiden kehittämisessä. ERUDITE-hankkeessa vaikutettavaksi politiikkaohjelmaksi on valittu Etelä-Pohjanmaan maakuntaohjelma ja sieltä erityisesti uudistumiskykyisen elinkeinoelämän toimintalinja. Maakuntaohjelma uudistui vuoden 2018 alussa, jolloin myös tarkemmin määritetyn politiikkainstrumentin tulkinta muuttui hankkeessa. Aiemmassa strategiassa politiikkatavoitteeksi oli määritetty maakuntaohjelman kohta 1.1.4, jossa tavoitellaan erityisesti liiketoimintaosaamisen kehittämistä uusilla menetelmillä, kokeiluja tukemalla, erilaisia demonstraatio- ja pilotointiympäristöjä kehittämällä sekä myös yritysten ja kehittäjäorganisaatioiden yhteistyötä edistämällä. Uudessa maakuntaohjelmassa vastaavaa toimintakokonaisuutta on kavennettu ja monia sen sisältämiä tavoitteita käsitellään muissa ohjelman kohdissa. Näkökulmaa vaikutettavasta politiikkatavoitteesta onkin laajennettu koskemaan yleisesti

Toimintasuunnitelma

ohjelman ensimmäistä toimintalinjaa, *Uudistumiskykyinen elinkeinoelämä*. Laajemmin uusi maakuntaohjelma tarjoaa varsin hyvät mahdollisuudet digitaalisuuden edistämiseen, sillä digitalisaatio on valittu ohjelman läpileikkaavaksi teemaksi. (Etelä-Pohjanmaan maakuntaohjelma 2018–2021, Etelä-Pohjanmaan maakuntastrategia 2014–2017.)

Maaseutuelinkeinoihin tukeutuvana maakuntana myös Euroopan maaseudun kehittämisrahastolla on suuri merkitys alueella ja näin myös monet toimintasuunnitelman toimenpiteet tukeutuvat maakunnalliseen tai paikallisten Leader-kehittämisyhdistysten rahoitukseen. Maakunnallisella tasolla maaseudun kehittämistä ohjaa Etelä-Pohjanmaan maaseudun kehittämissuunnitelma sekä kehittämisstrategia ja paikallisella tasolla neljän Leader-yhdistyksen paikalliset toimintasuunnitelmat. (Etelä-Pohjanmaan maaseudun kehittämissuunnitelma 2014–2020.)

Maakunnallisella tasolla etenkin maaseudun yrittäjyyden sekä alueen vetovoiman edistämisen tavoitteet liittyvät myös ERUDITE-hankkeen teemoihin. Yrittäjyyden edistämisen painopisteessä painotetaan niin ikään yritysten toimintaympäristön kehittämistä mm. verkostomaista toimintaa edistämällä, oppilaitos- ja yritysyritysyhteistyötä parantamalla sekä yleisesti innovaatioita ja kokeilukulttuuria edistämällä. Tavoitteena on myös parantaa yritysten osaamista mm. sähköistä liiketoimintaa edistämällä. Yrittäjyyden edistämisen tavoitteessa kannustetaan etenkin rohkeisiin avauksiin ja uuden kokeiluun. Tavoitteessa huomioidaan myös esimerkiksi hoiva- ja muun palveluyrittäjyyden edistäminen. Yrittäjien osaamista ja verkostoitumista vahvistetaan mm. oppilaitos-, tutkimus- ja kehittämisorganisaatioyhteistyön kautta sekä uusia vuorovaikutusmalleja kehittämällä. Tavoitteena on myös uusien innovaatioiden, teknologioiden ja tuotekehityksen tehokkaampi hyödyntäminen sekä yrittäjyyttä tukevan innovaatioympäristön, toimintamallien ja tukiverkostojen kehittäminen ja hyödyntäminen. (Emt.)

Maaseudun elinvoimaisuuden ja vetovoiman kasvattamisen painopisteessä otetaan huomioon tarkemmin maaseudun palvelut ja niiden kehittäminen. Tavoitteena on edistää mm. monipalvelupisteiden ja liikkuvien palveluiden käyttöönottoa, edistää uusia kokeiluja palveluiden järjestämissä sekä kehittää uusista tarpeista syntyviä palvelumuotoja. Monipalvelupisteiden lisäksi edistetään mobiilipalveluiden kehittämistä kylistä ja kyliin. Painopisteessä tärkeä osa-alue on myös maaseutumatkailun ja kansainvälisyyden edistäminen. Tavoitteena on paitsi lisätä yrittäjien liiketoimintaosaamista, edistää maakunnan matkailun kehittämisen koordinoitua ja vakiinnuttamista sekä yleisesti edistää matkailutoimijoiden yhteistyötä ja verkostoitumista uusilla tavoilla. Tavoitteena on lisätä myös tuntemusta oman alueen palvelutarjonnasta sekä sitouttaa alueen toimijoita yhteisiin tavoitteisiin ja pitkäjänteiseen kehittämis- ja markkinointityöhön. (Emt.)

Digitaalisuus on tunnustettu merkittäväksi myös Suupohjan alueen LEADER-kehittämisyhdistyksen kehittämisstrategiassa. Digitaalinen Suupohja on yksi strategian viidestä painotusalueesta. Visiossa todetaan, että vuonna 2030 Suupohja on tunnettu innovatiivisista digitaalisista ratkaisistaan ja alueen kylät ja yritykset ovat elinvoimaisia toimivien yhteyksien ja digitaalisten palveluiden ansiosta. Tavoitteena mm. on, että alueen asukkailla ja yhteisöillä on hyvät edellytykset ja valmiudet osallistua ja toimia uudistuvassa digitaalisessa yhteiskunnassa. Myös yritykset pystyvät hyödyntämään

ETELÄ-POHJANMAAN LIITTO
REGIONAL COUNCIL OF SOUTH OSTROBOTHNIA

SUUPOHJAN
ELINKEINOTOIMEN KUNTAYHTYMÄ

Toimintasuunnitelma

digitalisaation mahdollisuuksia ja niillä on laaja tietotaito verkkopohjaisessa markkinoinnissa ja viestinnässä. Tavoitteena on myös taata laadukkaiden optisten kuituverkkoyhteyksien rakentaminen koko alueella ja hyödyntää sitä tehokkaalla tavalla. Verkon avulla toivotaan toteutettavan paikallisia, älykkään, vihreän ajattelun ja asumisen kehittämispilotteja sekä lisätä alueen houkuttelevuutta ja asukashankintaa verkkojen luomia mahdollisuuksia tuotteistamalla. Tavoitteena on lisätä myös videoneuvotteluyhteyksiä, kokeilla ja lisätä ihmisten valmiuksia uudentyypisten koulutusratkaisujen syntymiseksi sekä tukea myös kylien palveluiden säilymistä e-pilottien sekä sosiaali-, terveys- ja koulutusalan videopalveluiden avulla. Tavoitteena on myös edistää yritysten digiosaamista mm. yritysten digistrategioiden laatimista sekä mobiilipalvelu- ja verkkokauppahankkeita tukemalla. (Uudet tuulet - Suupohjan paikallinen kehittämisstrategia vuosille 2014–2020.)

2 Politiikkainstrumentit / Policy Instruments

The Action Plan aims to impact:

- Investment for Growth and Jobs programme
- European Territorial Cooperation programme
- Other regional development policy instrument

Main policy instrument addressed:

1. The regional strategy of South Ostrobothnia 2018-2021, Policy objective *Renewable business life*.

Additional policy instruments:

1. The regional rural development programme of South Ostrobothnia 2014-2020, Policy objectives: *enhancing entrepreneurship and increasing the attractiveness of the countryside in South Ostrobothnia*.

3 Toimenpidekokonaisuus 1: Osaamisen ja verkostoitumisen kehittäminen

Osaamisen ja yhteistyöverkostojen kehittäminen on merkittävää digitaalisten palveluiden ja innovaatioiden syntymisen ja hyödyntämisen kannalta. Digitaaliset innovaatiot ja palvelut eivät synny tyhjästä vaan vaativat osakseen sekä osaamista, tietotaitoa että innovatiivista ajattelua. Digitaalisten palvelujen ja tuotteiden käytön kannalta osaamista vaaditaan myös käyttäjiltä.

Osaamisen ja yhteistyön merkitys on nostettu myös ERUDITE-hankkeessa keskeiseksi teemaksi mm. erilaisten digitaalisen valmistuksen laboratorioiden ja innovaatiohubien kautta. Hankkeen aikana hyviä käytäntöjä onkin noussut esiin monipuolisesti ympäri Eurooppaa ja myös Etelä-Pohjanmaalla, Seinäjoen ammattikorkeakoulussa toimiva Teollisen Internetin laboratorio on herättänyt paljon kiinnostusta ja on myös eteläpohjalaisille toimijoille inspiroiva esimerkki mm. rahoituksen hyödyntämisestä. Toinen innostava esimerkki Etelä-Pohjanmaalta on ollut Etelä-Pohjanmaan Terveysteknologian Kehittämiskeskus EPTeK Ry:n yhteydessä toimiva Telemedicine Center -osaamiskeskus, jossa esitellään erilaista terveysteknologiaa.

Digitaalisen valmistuksen laboratoriot sekä erilaiset innovaatiohubit voivat toimia erilaisissa ympäristöissä oppilaitoksista kirjastoihin ja muihin kulttuurikeskuksiin. Oppilaitosten yhteydessä toimivia laboratorioita ja hubeja hyödynnetään luontevasti osana opetusta ja ne kehittävät erityisesti opiskelijoiden osaamista. Laboratorioympäristöt ovat usein myös paikallisten yritysten hyödynnettävissä ja niiden avulla yritykset voivat kehittää osaamistaan digitaalisissa asioissa. Julkisissa tiloissa, kuten kirjastoissa tai kulttuurikeskuksissa toimivat keskuksat kehittävät yleisesti myös tavallisten ihmisten, kuten lasten ja nuorten digitaalista osaamista.

Osaamisen kehittämisen lisäksi digitaaliset laboratoriot ja innovaatiohubit toimivat ennen kaikkea myös verkostoitumisen ja uusien ideoiden syntymisen alustoina. Oppilaitosten yhteydessä toimivat laboratoriot ja hubit toimivat esimerkillisinä alustoina paikallisten yritysten ja oppilaitosten väliselle yhteistyölle mm. erilaisten projektitoimeksiantojen kautta. Ne tarjoavat mahdollisuuden myös verkostoitumiseen muiden kansallisten tai eurooppalaisten hubien kanssa ja jakavat näin osaamista ja hyviä käytänteitä laajemminkin. Julkisissa tiloissa toimivien hubien ja laboratorioiden toiminnassa korostetaan myös niiden tuomaa luovaa ja innovatiivista pöhinää. Niiden rakentamisesta kiinnitetään usein huomiota esimerkiksi sisustukseen, jossa on mielekästä ja kotoisaa vaihtaa ajatuksia ja ideoita uutta muiden kanssa.

Digitaaliset innovaatiohubit ja pienvaistuksen laboratoriot voidaan nähdä merkityksellisinä alueen innovaatioekosysteemien toiminnan ja kehittymisen kannalta ja niillä voidaan osaltaan vastata myös maakunnan tulevaisuuden osaamistarpeisiin. Osaamistarpeisiin vastaaminen ja innovaatioekosysteemin kehittäminen ovat merkittäviä tavoitteita myös Etelä-Pohjanmaan maakuntaohjelmassa. Innovaatioekosysteemin kehittämisessä korostetaan mm. uudistumista, luottamukselliseen yhteistyöhön perustuvaa toimintaa ja verkostojen muodostamista niin alueen sisälle kuin ulkopuolelle. Keskiössä ovat etenkin oppilaitokset, tutkimus- ja kehittämisorganisaatiot

Toimintasuunnitelma

sekä yritystoiminta. Pk-yritysvaltaisen elinkeinoelämän parissa tehtävässä innovaatiotoiminnassa korostetaan mm. käytännönläheistä ja soveltavaa toimintaa. Kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tulisi olla matalan kynnyksen toimintaa, jossa keskiössä olisi käyttäjälähtöinen suunnittelu ja nopeat kokeilut. Näihin jos mihin digitaaliset innovaatiohubit ja digitaalisen valmistuksen laboratoriot tarjoavat ratkaisuja.

3.1 Selvitys FabLab-toiminnan käynnistämisestä Suupohjan alueella

Hankkeen yhtenä hyvistä käytänteistä ovat nousseet esille digitaalisen pienvalmistuksen FabLab/Makerlab-työpajat, joissa oppilaitosten opiskelijat, alueen yritykset ja muu kiinnostunut yleisö voivat toteuttaa erilaisia kokeiluja ja prototyyppisiä avoimen innovoinnin hengessä. Tällaisesta FabLab-konseptin soveltuvuudesta Etelä-Pohjanmaalle on olemassa jo aiempi Ruralia-instituutin selvitys osana Seinäjoen aluekeskusohjelmaa vuodelta 2010 (Jumppanen & Saartenoja 2010). Selvityksen johtopäätökset tilan synnyttämiseen olivat aikanaan myönteisiä, mutta käytännössä asiat eivät ole kuitenkaan edenneet. Myös Suupohjan alueella on selvitelty osin vastaavan toiminnan käynnistämistä Luovuus kohtaa Teknologian -selvityshankkeessa (2014). Hankkeen eri sidosryhmät pitivät varsinaisen hankkeen ja toiminnan käynnistämistä Suupohjassa tärkeänä, selvityksen jälkeen jatkotoimia ei ole kuitenkaan aktiivisesti viety eteenpäin.

Suupohjan alueella tällaista tilaa ja toimintaa ei ole tällä hetkellä. Ei ole myöskään nähtävissä että vastaavanlaista toimintaa olisi tulossa muualle Etelä-Pohjanmaalle. Tällainen toiminta voisi hyvinkin sopia seudun ammatillisen koulutuksen yhteyteen. Toiminta tukisi ja kehittäisi osaltaan oppilaitoksen olemassa olevaa koulutusta, tukisi opiskelijaprojekteja ja työharjoittelua sekä oppilaitosten ja yritysten välistä yhteistyötä. Myös alueen työllistämispalvelut voisivat hyödyntää FabLab-työpajaa toiminnassaan. Tämän lisäksi ympäristöä voisivat hyödyntää aiheesta kiinnostuneet alueen ihmiset, yritykset matalan tason innovaatioympäristönä ja muut oppilaitokset mm. osana lukio- ja perusopetuksen teknologiakasvatusprojekteja sekä oppilaiden ja opettajien työpajoja.

FabLab-konsepti voisi sisältää henkilökohtaisen valmistamisen ja prototyyppien rakentamiseen liittyviä tiloja, työkaluja ja menetelmiä sekä koulutusta (kurssit, kerhot, työpajat). Toiminta voisi myös jalkautua liikkuvina tiloina ja virtuaalisina innovaatioalustoina laajemmalle alueelle. Erilaisina sisältöinä (välineet & koulutukset) voisivat olla mm. 3D-tulostaminen, mallintaminen, skannaaminen, eri materiaalien työstölaitteet, robotiikka, esineiden ja asioiden Internet, Arduino & RaspberryPi -elektronikka ja ohjelmointityöpajat, e-tekstiilit ja puettava teknologia, drooni osaaminen, AI-soveltamispiilotit, koodikoulut, biohackit & farmlabit, hackathonit, audiovisuaaliset ja Virtual Reality -projektit tai muut erityisesti alueen koulutusta, yrittäjyyttä ja elinvoimaisuutta tukevat labit. Toimintaa voisi kohdentaa myös erityisille ryhmille.

Suupohjan Elinkeinoitoimen Kuntayhtymä on koonnut ERUDITE-hankkeen toimesta seudun toimijoita yhteen ja käynnistänyt selvitystyön omana työnään tavoitteena selvittää eri toimijoiden näkemys, tarve, halu ja resurssit Fablab Suupohja -toiminnan käynnistämiseen hanketoiminnan muodossa.

Toimintasuunnitelma

3.1.1 ERUDITE-hankkeesta opitut tiedot

Partner experience and practice	How this PEP has contributed to the action
Maker Lab Sloveniassa, Ljubljanan yliopistossa	Ljubljanan yliopiston yhteydessä toimiva Maker Lab on esimerkki toimivasta oppilaitoksen yhteydessä toimivasta digitaalisen pienvalmistuksen laboratorion. Toimintamalli tutoropettajineen on harkinnassa myös Suupohjan FabLab-mallissa.
FabLab Derryn kaupungissa, Nerve Center-kulttuurikeskuksessa	Derryn kaupungissa sijaitsevan The Nerve Center -kulttuurikeskuksen yhteydessä toimiva FabLab on innoittanut suuresti Suupohjan FabLab-suunnitelmia. Innoitusta on haettu etenkin siitä, kuinka paikalliset koulut ovat hyödyntäneet laboratorion osana opetusta.

3.1.2 Toimenpiteen kuvaus

Ensimmäisessä vaiheessa tavoitteena on selvittää onko alueen eri toimijoilla halua lähteä yhteistyössä kehittämään alueelle Fablab -toimintaa, mihin organisaation toimintoihin toiminta parhaiten sopisi, millainen olisi FabLab Suupohja -konsepti ja mitkä ovat mahdollisuudet toiminnan vakiinnuttamiseksi. Näiden pohjalta arvioidaan haetaanko toiminnan käynnistämiseen kehittämishanke.

Alueelle saatavana arvona syntyy uusi oppimis- ja innovaatioympäristö alueen oppilaitosten, yritysten, asukkaiden käyttöön, joka monipuolistaa alueen koulutusta, edistää alueen kokeilu- ja maker-kulttuuria sekä synnyttää uutta osaamista.

Selvitystyön toteuttaa Suupohjan Elinkeinotoimen Kuntayhtymä (SEK). Selvityksessä on mukana alueen ammatillinen koulutus (koulutuksen kehittäminen), lukio- ja peruskoulutus (Maker-kulttuuri, teknologiakasvatus), maakuntakorkeakoulu sekä alueen asukkaat ja eri hankkeet (mm. Kylille II-hankkeen digitaalisuus teema). SEK:n roolina on erityisesti yritysten innovaatioympäristöjen ja koulutusyhteistyön edistäminen.

3.1.3 Aikataulu ja rahoitus

<i>Rahoituslähteet sekä rahoituksen määrä rahoituslähteittäin</i>	<i>Rahoituksen anomuspäivä</i>	<i>Rahoituksen päätöspäivä</i>	<i>Projektin aloituspäivämäärä</i>	<i>Muut keskeiset virstanpylväät</i>
SEK aluekehitys n. 7000 EU			04/2018	

Toimintasuunnitelma

EAKR –hankkeet n. 200 000 – 250 000 EU	10/2018	11/2018	01/2019-12/2020	
--	---------	---------	-----------------	--

3.1.4 Työsuunnitelma

Selvitys tehdään vuonna 2018 huhti-lokakuun aikana SEKin omana työnä ja mahdollisesti osana *Digitaalisuuden uudet tuulet Suupohjassa* -hanketta. Menetelminä ovat mm. eri toimijoiden haastattelut, työpajat ja muut palaverit. Selvityksen aikana käydään myös tutustumassa ja oppimassa jo olemassa olevista kansallisista fablab-ympäristöistä. Tavoitteena on selvittää toiminnan käynnistämisen mahdollisuudet alkusyksyn aikana niin, että aikaa jää riittävästi mahdolliseen hankevalmisteluun, EAKR -hankehaku loppuu lokakuun 2018 alkupuolella. Laajempi Fablab Suupohja -hanke voisi alkaa aikaisintaan tammikuussa 2019.

3.1.5 Budjetti

Selvitystyötä tehdään kuntayhtymän aluekehitys varoin. Tähän on resurssoitu noin 7000 euroa. Tarvittaessa voidaan hakea erillinen esiselvitys-hanke Leaderistä. Varsinaisen hanke voisi sisältää erilliset investointi- ja kehittämishankkeet. Investointihankkeella rahoitettaisiin tarvittava laitteisto ja kehittämishankkeella kehitettäisiin ja luotaisiin toimintamalli labin ympärille. Alustavasti on jo keskusteltu EAKR-rahoituksen mahdollisuuksista, tämän lisäksi selvitetään myös Euroopan sosiaalirahaston (ESR) (koulutus, ammattitaito ja elinikäinen oppiminen) mahdollisuudet kehittämistoimenpiteiden rahoitukseen.

Aiemmissa selvityksissä on tehty laskelmia tyypillisen Fablabin laiteinvestoinneista (60 0000€), näiden lisäksi tulisi huomioida vielä muut erityisesti Fablab Suupohja -toimintaa tukevat laiteinvestoinnit. Investointien rinnalle toiminta tarvitsee kehittämishankkeen, joilla saadaan tarvittavat henkilöresurssit toiminnan käynnistämiseen ja kehittämiseen sekä päivittäiseen ylläpitoon ja ohjaamiseen (n. 70 000/v). Kokonaisuudessaan kahden vuoden hankkeiden kustannukset olisivat noin 200 000–250 000 euroa.

3.1.6 Toteutettavuus ja kestävyys

Yksi selvityksen tärkeimmistä asioista on selvittää toiminnan jatkuvuus. Minkä organisaation toimintaan fablab parhaiten soveltuu niin että toiminnan jatkuminen hankkeistuksen jälkeen voidaan taata. Ketkä toimijat ovat mukana, millaisilla panoksilla ja miten toiminta rahoitetaan hanketoiminnan jälkeen. Erityisen tärkeäksi nähdään että synnyttävä Fablab-toiminta nivoutuisi osaksi alueen koulutustoimintaa.

Toimintasuunnitelma

3.1.7 Odotetut vaikutukset

Tavoitteena on selvityksen pohjalta käynnistää varsinainen FabLab Suupohja -hanke, joka rahoitettaisiin mahdollisesti Euroopan Aluekehitysrahastosta. Hankkeen jälkeen Fablab Suupohja -toiminta jatkuisi pysyvänä toimintana alueella.

3.1.8 Toimintojen seuranta hankkeen toisen vaiheen aikana

Seurataan selvityksen toteutumista ja saadaanko laajempi Fablab Suupohja -hanke käynnistettyä, edellä esitetyn rahoitus- ja aikataulusuunnitelman mukaan.

3.2 EPTEK:n Telemedicine Centerin kehittäminen

Etelä-Pohjanmaa on maaseutumainen maakunta ja elinvoimainen maaseutu on elintärkeä koko maakunnan menestymisen kannalta. Digitalisaatio luo sekä muutospainetta että mahdollisuuksia maaseudulle. Elinvoimaisuuden kannalta onkin tärkeää, että myös maaseutualueet asukkaat ja yritykset mukaan lukien, pysyvät mukana digitaalisessa kehityksessä, ylläpitävät ja kehittävät digitaalista osaamista sekä myös verkottuvat aktiivisesti muiden alueiden kanssa. Maaseudun digitaaliset hubit ovat yksi mahdollisuus edellä mainittujen asioiden edistämiseen. Niiden avulla on mahdollista verkottua niin alueellisesti kuin kansainvälisesti ja ne toimivat myös luonnollisina digitaalisten taitojen kehittämisen alustoina.

Terveysteknologian alalla Etelä-Pohjanmaan terveysteknologian kehittämiskeskus EPTEK Ry:n tiloissa toimiva EPTEK Telemedicine Center voidaan lukea yhdeksi Etelä-Pohjanmaalla toimivaksi hubiksi tai osaamiskeskukseksi. Keskus on perustettu osana Botnia-Atlantica rahoitteista Nordic Telemedicine Center -hanketta, jossa on perustettu ohjelma-alueen laajuinen osaamiskeskusten verkosto ja josta EPTEK:n telelääketieteen keskus on keskeinen osa. Hankkeen aikana on käynyt selväksi myös keskuksen alueelliset hyödyt. Sen avulla terveysteknologiaa tuodaan tutuksi alueen toimijoille ja se tarjoaa esimerkiksi alueen terveys- ja hyvinvointialan yrityksille puolueettoman lähtöalustan tutustua erilaisiin digitaalisiin teknologiaratkaisuihin.

EPTEK ry on ollut aktiivinen keskuksen edelleen kehittämisessä mm. erilaista hanketoimintaa keskuksen ympärille rakentamalla. ERUDITE-hankkeen myötä EPTEK oli mukana hankekonsortion pohjalta rakennetussa PeriHubs -hakemuksessa, joka jätettiin kesällä 2017 Interreg Europe -ohjelmaan. Hakemus ei kuitenkaan saanut rahoitusta. Sittemmin keskuksen kehittämistä on jatkettu mm. syksyllä 2017 käynnistyneen Itämeren Interreg -ohjelmasta rahoitetussa ProVaHealth -hankkeessa, jossa keskusta viedään eteenpäin Itämeren alueen LivingLab -verkostoitumisen kautta.

3.2.1 ERUDITE-hankkeesta opitut tiedot

Partner experience and practice	How this PEP has contributed to the action
FabLab verkosto Sloveniassa	Sloveniassa meneillään oleva kehitystyö maanlaajuisen FabLab-verkoston kehittämiseksi inspiroi vahvasti PeriHubs-hanketta. Käytännössä esimerkillistä on ollut etenkin FabLabien välinen yhteistyö ja verkostoituminen sekä myös osaamiskeskusten toiminnan merkitys pienemmillä, maaseutumaisemilla paikkakunnilla.
AAL-projektit Unkarissa	Unkarilaiset ovat olleet aktiivisesti mukana AAL-rahoitusohjelman hankkeissa, joissa kehitetään erityisesti aktiiviseen ja tuettuun elämiseen liittyviä teknologioita. Nämä ovat vahvasti myös EPTEKissä toimivan

Toimintasuunnitelma

	Telemedicine Centerin ydinalaa, jossa esitellään erityisesti kotona asumista tukevaa terveysteknologiaa.
--	--

3.2.2 Toimenpiteen kuvaus

PeriHubs-hankehakemus jätettiin Interreg Europe -ohjelmaan kesällä 2017. Hankkeen tavoitteena oli edistää digitaalista hubitoimintaa maaseutualueilla ja näin verkottaa alueita toisiinsa sekä edistää myös maaseutualueiden digitaalista osaamista. Hankkeeseen haettiin kumppaneita ERUDITE-hankkeen pohjalta ja Etelä-Pohjanmaalta hankehakemuksessa oli mukana Etelä-Pohjanmaan terveysteknologian kehittämiskeskus EPTEK ry, joka on aktiivisesti ollut mukana myös ERUDITE-hankkeen alueellisessa toimintaryhmässä. Pääpartnerina hankehakemuksessa toimi Nievre Numerique, joka on myös ERUDITE-hankkeen pääpartneri. Hanke ei kuitenkaan saanut rahoitusta.

EPTEK Ry:n toimesta hankkeella olisi vahvistettu etenkin yhdistyksen tiloissa toimivan kotihoidon terveysteknologiaa esittelevän Telemedicine Centerin toimintaa. Keskukseen tavoitteena on jakaa tietoa erilaisista terveysteknologian sovelluksista alueen toimijoille ja näin edistää myös yleisesti alueen terveys- ja hyvinvointialan digitalisoitumista.

EPTEKin Telemedicine Centerin verkostoitumista on syksystä 2017 lähtien viety Itämeren Interreg -ohjelmasta rahoitetun ProVaHealth -hankkeen (1.9.2017–29.2.2020) kautta, jossa hankepartnerien välille perustetaan 14 Living Labin verkosto. Yhteistyön tarkoituksena on edistää etenkin terveysalan pk-yritysten tuotteiden ja palveluiden pääsyä osaksi living lab -osaamiskeskuksia ja näin saada myös markkinoitua omaa osaamistaan ja tuotteitaan entistä paremmin. Jatkossa EPTEKin osaamiskeskus toimii hyvänä lähtöalustana myös muille kehittämishankkeille ja hankekumppanit seuraavat sen ympärillä tapahtuvaa kehittämistoimintaa aktiivisesti monitorointivaiheen ajan.

3.2.3 Aikataulu ja rahoitus

<i>Rahoituslähteet sekä rahoituksen määrä rahoituslähteittäin</i>	<i>Rahoituksen anomuspäivä</i>	<i>Rahoituksen päätöspäivä</i>	<i>Projektin aloituspäivämäärä</i>	<i>Muut keskeiset virstanpylväät</i>
<i>PeriHubs: Interreg Europe 85 % Omarahoitus 15 %</i>	<i>30.6.2017</i>	<i>15.3.2018</i>	<i>Hanke ei saanut rahoitusta</i>	
<i>ProVaHealth: Interreg BSR, kokonaisbudjetti 173 000 EUR</i>	<i>01/2017</i>	<i>25.5.2017</i>	<i>1.9.2017</i>	

3.2.4 Toteutettavuus ja kestävyys

PeriHubs -hanke ei valitettavasti saanut rahoitusta, joten sen toteutettavuutta ja kestävyyttä on vaikea arvioida. Projektipartnerit, EPTEK ry mukaan lukien pyrkivät tahoillaan edistämään hubien perustamista ja aktivoimista alueillaan ja etsimään uusia rahoitusratkaisuja asian edistämiseksi. Kehittämistyötä toteutetaan tällä hetkellä mm. ProVaHealth -hankkeessa. Mitä luultavammin osaamiskeskus toimii hyvänä lähtökohtana myös muillekin kehittämishankkeille. Hankepartnerit seuraavatkin mielenkiinnolla, millaista toimintaa osaamiskeskuksen ympärille tullaan tulevien vuosien aikana rakentamaan.

3.2.5 Odotetut vaikutukset

ERUDITE-projektin kannalta PeriHubs-hankkeen läpimeno olisi edistänyt Etelä-Pohjanmaalle asetetun projektitavoitteen toteutumista. Tavoitteeksi hankehakemukseen on asetettu kahden uuden projektin syntyminen. Yleisesti hankkeella olisi vahvistettu maakunnan kansainvälistymistä, ja kansainvälisen rahoituksen määrää. PeriHubs -hanke olisi toteutuessaan edistänyt myös Etelä-Pohjanmaan verkostumista muiden alueiden kanssa sekä vahvistanut entisestään digitaalista osaamista sekä tietoaitoa etenkin maaseutualueilla toimiviin innovaatiohubeihin liittyen. Osaamiskeskus kuitenkin säilyy EPTEKin yhteydessä ja työtä edistetään nykyiselleen ProVaHealth -hankkeessa.

3.2.6 Toimintojen seuranta hankkeen toisessa vaiheessa

PeruHubs-hankkeen kielteisen rahoituspäätöksen myötä, hankkeen toteutumista ei enää varsinaisesti seurata toisessa vaiheessa. Hankkeesta raportoidaan hakemuksen jättöpäivä, joka oli kesäkuussa 2017 sekä haettu rahoitusosuus oli noin 100 000 euroa. Läheisen yhteistyön myötä hankekumppanit kuitenkin seuraavat osaamiskeskuksen kehittymistä ja sen ympärille rakentuvaa mahdollista muuta uutta hanketoimintaa, joissa osaamiskeskusta kehitetään etenkin hubimaisena kokonaisuutena.

3.3 Digitaalisuuden uudet tuulet Suupohjassa

Digitaalisuus on sekä Suupohjan Elinkeinoitoimen Kuntayhtymän (SEK) että Leader Suupohjan strategisia painopisteitä nyt ja tulevana vuosina. SEK:n aiemmat digihankkeet ovat päättyneet ja näissä hankkeissa on nähty tärkeäksi, että kehittämistoimet jatkuvat. Varsinkin mikro- ja pk-yritykset kaipaavat apua ja sparrausta digiasioissa. Säilyäkseen elinvoimaisina ja kehittyäkseen yritykset tarvitsevat erilaisia kohdennettuja toimia prosessien digitalisointiin ja digitaalisuuden ja teknologian mahdollisuudet huomioivan liiketoimintastrategian. Tarvitaan kehittynein menetelmin jaettua uutta tietoa, mutta myös vuoropuhelua ja käytännönläheisiä työkaluja yksittäisen yrityksen digitaalisuuden kehittämissuunnitelmiin.

Kokeilukulttuuri voimistuu ja se nähdään uusien innovaatioiden moottorina. Jotta Suupohjan digikehittäminen nousisi seuraavalle tasolle, tarvitaan rohkeaa ja ennakkoluulotonta asennetta digitaalisten palveluiden kokeiluun. Tarvitaan rohkeita uusia avauksia ja kokeiluja, mutta myös systemaattista lähestymistapaa ja eri toimijoiden vuoropuhelua sekä yhteistyötä. Digitaalisuuden uudet tuulet Suupohjassa -hanke verkottuu olemassa oleviin seudullisiin kehittämisverkostoihin eri teemoissa ja luo tarvittaessa uusia toimijaverkostoja, käynnistää toimijoiden välistä dialogia ja saa näiden kautta aikaan yhteisiä digikokeiluja.

3.3.1 ERUDITE-hankkeesta opitut tiedot

Partner experience and practice	How this PEP has contributed to the action
Digitaalisiin innovaatiohubeihin liittyvä kokeilukulttuurin tematiikka	Kokeilukulttuuri ja ketterät kokeilut toimivat innovaatioiden moottorina, partnerien Innohub-toiminnasta voidaan ottaa mallia, aktiivinen uuden tiedon siirto maaseutualueille on välttämätöntä ja näissä kansalliset ja kansainväliset verkostot ovat tärkeitä.

3.3.2 Keskeiset tavoitteet

Hanke tarjoaa tukea ja uutta tietoa alueen mikro- ja pk-yrityksille digitalisaation hyödyntämiseen, siirtää uutta tietoa alueelle ja pyrkii löytämään käytännönläheisiä välineitä ja menetelmiä yritysten digikehittämiseen. Hanke toimii kokeilujen hautomana ja jalostamona, se kokoaa joukkoja, löytää yhteisiä kehittämistarpeita ja etsii niihin ratkaisumalleja digitalisaation keinoin. Hanke vahvistaa alueen kokeilukulttuuria ja innovaatioiden syntymistä maaseudun mikro- ja pk-yrityksissä sekä nostaa osaamisen tasoa, vahvistaa kilpailukykyä globaalissa kilpailussa ja synnyttää kasvun mahdollisuuksia. Kokeilujen kautta syntyy uusia palveluita ja toimintamalleja. Keskeisinä toimijoina SEK, Sunet Oy, alueen yrittäjäjärjestöt, asiantuntijayritykset, Suupohjan mikro- ja pk-yritykset.

Toimintasuunnitelma

3.3.3 Aikataulu ja rahoitus

<i>Rahoituslähteet sekä rahoituksen määrä rahoituslähteittäin</i>	<i>Rahoituksen anomuspäivä</i>	<i>Rahoituksen päätöspäivä</i>	<i>Projektin aloituspäivämäärä</i>	<i>Muut keskeiset virstanpylväät</i>
<i>Leader Suupohja (85%) 117 000€.</i>	<i>6/2018</i>	<i>9/2018</i>	<i>10/2018</i>	

3.3.4 Työsuunnitelma

Hanke järjestää kaikille alueen yrityksille suunnattuja digisparraus-tilaisuuksia ja tapahtumia. Digisparraukset ovat yleisempiä digitaalisuuteen ja yritysten digistrategiaan liittyviä sekä eri digitaalisuuden teemoihin syventyviä. Nämä voivat olla fyysisiä työpajoja tai virtuaalisia tilaisuuksia.

Hankkeen digisparrausten tavoitteena on aktivoida yrityksiä miettimään millaisia mahdollisuuksia digitalisaatio ja uudet teknologiat tuovat omaan liiketoimintaan. Yhdessä hankkeen asiantuntijoiden kanssa yritys käy läpi yrityksen digitalisoinnin nykytilaa ja tavoitetilaa. Näiden pohjalta tehdään yrityskohtainen digitaalisuuden kehittämissuunnitelma, jonka tulisi olla mahdollisimman käytännönläheinen ja konkretiaan pyrkivä. Erityisesti huomioidaan mikro- ja pk-yritykset kohderyhmänä, kehittämisen tulee olla tarpeeksi ketterää ja joustavaa sekä käytäntöön siirrettävää.

Hanke toimii kokeilujen hautomona, se kokoaa joukkoja, löytää yhteisiä kehittämistarpeita ja etsii niihin ratkaisumalleja digitalisaation keinoin. Hankkeessa arvioidaan esille nousevien kokeilujen vaikuttavuutta ja toteutuskelpoisuutta eri menetelmin. Yhteistyön ja uuden tiedon pohjalta synnytetään eri digitaalisuuden teemoissa 3-4 erikseen rahoitettavaa kokeilua. Erityisesti tavoitteena on useiden toimijoiden väliset yhteiset digikokeilut. Hanke tukee kokeilukumppaneita myös rahoituskanavien löytämisessä. Kehittämistoiminnassa hyödynnetään vahvasti uusia digitaalisia toimintatapoja ja välineitä.

3.3.5 Budjetti

Budjettikategoria	Arvioitu määrä
Palkat	62 000,00
Toimistokulut	15 000,00
Vuokratkulut	10 000,00
Opintomatkat	6 000,00
Ostopalvelut	20 000,00

Toimintasuunnitelma

Muut kulut	4 120,00
YHTEENSÄ	117 000,00

3.3.6 Toteutettavuus ja kestävyys

Hankkeen toteutettavuudesta keskustellaan rahoittajan kanssa. SEK:illä on vahva alueen yrityskehittämisen tuntemus sekä laaja asiantuntijaverkosto ja näin parhaimmat edellytykset toimia asiantuntija-apuna edistämässä suupohjalaisten yritysten digikehittämistä jatkossakin. Menetelmät ja välineet ovat jatkossa alueen yritysten ja yrityspalveluiden hyödynnettävissä. Seudun digitaaliset yrityspalvelut kehittyvät. Hanke vahvistaa ja juurruttaa alueelle kokeilukulttuuria.

3.3.7 Odotetut vaikutukset

Nostaa yritysten osaamisen tasoa, vahvistaa kilpailukykyä globaalissa kilpailussa ja synnyttää kasvun mahdollisuuksia. Kokeilujen kautta syntyy uusia palveluita ja toimintamalleja. Hankkeen jälkeen yritykset ymmärtävät ja pystyvät hyödyntämään paremmin digitalisaation mahdollisuuksia, niillä on työkaluja käytössä, laajempaa tietotaitoa aiheesta ja ne osaavat arvioida oman yrityksensä digitaalisuutensa nykytilaa suhteessa asettamiinsa tavoitteisiin. Kokeiluhautomossa käynnistetty toiminta jatkuu kokeiluhankkeissa.

3.3.8 Toimintojen seuranta hankkeen monitorointivaiheen aikana

Seurataan toimenpiteen toteutumista esitetyn rahoitus- ja aikataulusuunnitelman mukaan. Seurattavia toimenpiteitä ovat siis rahoituslähteet ja rahoituksen määrä, rahoituksen hakemuspäivä, rahoituksen päätöspäivä ja hankkeen aloituspäivämäärä.

Toimintasuunnitelma

3.4 Kylille II, Digitaalisuus palveluiden ja viestinnän välineenä

Digitaalisuus on tullut lähemmäksi tavallisia kansalaisia ja vaikuttaa jokaisen ikäluokan elämään. Digitaalisuuden hyödyntäminen vaatii osaamista ja innovatiivisia kokeiluja, jotta löydetään kullekin kylälle ja myös kokoontumistiloille uusia toimintamahdollisuuksia edistämään maaseudun asukkaiden hyvinvointia. Virtuaalisuuden hyödyntäminen eri harrastusmahdollisuuksien tuomisessa kylille on kokeilematta. Kylien asukkaiden eriarvoisuus on lisääntynyt digitaalisuuden hyödyntämisessä ja käytössä. Tarvitaan erilaisia matalan kynnyksen tilaisuuksia, joissa osaamista saadaan jaettava helposti.

Myös kylien paikalliskulttuuritoiminta tarvitsee uudenlaista esiin tuomista näkyvyyden saavuttamiseksi. Digitaalisuutta hyödyntämällä voidaan tuoda paikalliskulttuuria uudella tavalla esille. Kun tekniset laitteet ja sähköiset palvelut lisääntyvät ja kehittyvät, edellyttää se kansalaisilta yhä enemmän tietoa, osaamista ja rohkeutta ottaa käyttöön uusia välineitä ja hyödyntää uusia palvelu- ja asioimismahdollisuuksia.

3.4.1 ERUDITE-hankkeesta opitut tiedot

Partner experience and practice	How this PEP has contributed to the action
SEROI+-työpaja Brysselissä älykkäistä kylistä sekä osallistuminen ERUDITEN ohjausryhmään	Etelä-Pohjanmaan Leader-ryhmien yhteisen KYLILLE II-hankkeen toiminnanjohtajat kutsuttiin helmikuussa 2018 pidettyyn älykkäitä kyliä käsittelevään SEROI-työpajaan Brysselissä. Mukaan matkalle osallistui Mervi Niemi-Huhdanpää Leader Aisaparista. Suupohjan alueen Leader-ryhmää on tiedotettu myös SEROI+-menetelmistä henkilökohtaisesti sekä myös paikallisen ohjausryhmän kautta.

3.4.2 Toimenpiteiden kuvaus

Tavoitteena on edistää sähköisten palveluiden kehitystä ja käyttöönottoa kylillä. Tavoitteena on, että maaseudulla asuvien eri ikäryhmien digitaalisen osaamisen eriarvoisuus vähenee. Digitaalisuuden jalkautuminen kylille lisää palvelujen saavutettavuutta, kestävä kehitystä ja energiatehokkaiden ratkaisujen hyödyntämistä pitkien etäisyyksien maaseudulla. Tavoitteena on myös erilaisten sovellusten käyttöönoton avulla edistää kotona ja kylillä asumista sekä yhteisöllisyyden lisäämistä.

Sähköisten palveluiden käyttöopastus on sirpaloitunutta ja tarve henkilökohtaiselle neuvonnalle on suuri. Tätä tuetaan erilaisten tarvekartoitusten avulla, käyttöönottoneuvonnalla ja koulutuksella sekä tiedotus- ja markkinointitoimenpiteillä. Tavoitteena on myös erilaisten sovellusten käyttöönoton avulla edistää kotona ja kylillä asumista sekä yhteisöllisyyden lisäämistä.

Kylille II –hankkeen toimialue on koko Etelä-Pohjanmaa ja hanketta toteuttavat Etelä-Pohjanmaan neljä Leader -ryhmää: Aisapari ry, Kuudestaan ry, Liiveri ry ja Suupohjan kehittämissyhdystys ry.

Toimintasuunnitelma

Suupohjan kehittämissyhdystys ry:n vastuulla on hankkeen digitaalisuus teema *Digitaalisuus palveluiden ja viestinnän välineenä*.

3.4.3 Aikataulu ja rahoitus

<i>Rahoituslähteet sekä rahoituksen määrä rahoituslähteittäin</i>	<i>Rahoituksen anomuspäivä</i>	<i>Rahoituksen päätöspäivä</i>	<i>Projektin aloituspäivämäärä</i>	<i>Muut keskeiset virstanpylväät</i>
Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelma. 700 000 € (koko hanke) ja Suupohjan osuus 170 500 €	23.5.2017	22.9.2017	1.11.2017	Päättyminenpäivä 31.12.2019

3.4.4 Työsuunnitelma ja budjetti

Hankkeessa toteutetaan niin sanottuja kiertäviä digikahviloita kylien kokoontumistiloihin. Digikahvilat toimivat matalan kynnyksen oppimispäikkoina ja henkilökohtainen neuvonta jalkautetaan lähelle asukkaita. Digikahviloissa on saatavilla henkilö- ja laitekohtaista neuvontaa ja niissä voidaan näyttää käytännön esimerkein miten uudet asiointitavat toimivat. Tavoitteena on, että matalan kynnyksen kokemukset lisäävät kyläläisten kiinnostusta ottaa käyttöön uusia digitaalisia välineitä ja palveluita sekä erilaisia mobiilisovelluksia.

Hankkeessa suunnitellaan ja toteutetaan tarvekartoitusten perusteella vähintään viisi erilaista neuvontakokonaisuutta (esim. ikäihmisten perusosaaminen, postin käyttö, tietoturvasuus, mobiiliyhteydet, pankkiohjelmien käyttöopastus, digitaaliset terveyspalvelut, pilvipalvelut). Lisäksi toiminnassa hyödynnetään nuorten osaamista digitaalisuuden mentoreina ja lisätään samalla sukupolvien välistä yhteistyötä ja yhteisöllisyyttä.

Lisäksi hankkeessa edistetään virtuaaliharrastamista. Erilaisia harrastusmahdollisuuksia tuodaan kylille järjestämällä mm. erilaisia virtuaalisia harraste tai -kyläpäiviä. Näin voidaan saada laajempaa harrastusvalikoimaa myös pienille kylille, joille ei muuten saada riittävän isoja ryhmiä kasaan. Videovälitteinen kohtaaminen on kaksisuuntaista vuorovaikutusta ja sen avulla voidaan lisätä myös yhteisöllisyyttä. Toiminnassa hyödynnetään digitaalisuutta kylän sisäisessä ja ulkoisessa tiedotuksessa ja markkinoinnissa muun muassa WhatsAppia, Facebookkia ja yhteisiä verkkosivuja hyödyntämällä.

Toimintasuunnitelma

Budjettikategoria	Arvioitu budjetti
Palkat	129 500 €
Toimistokulut	31 080 €
Asiantuntijakulut	4 800 €
Muut kust.	4 120 €
YHTEENSÄ	170 500 €

3.4.5 Toteutettavuus ja kestävyys

Projekti on käynnissä ja on kevään 2018 aikana toteuttanut mm. Digikahviloita senioreille. Digitaalisuuden jalkautuminen kylille edesauttaa kestävästä kehityksestä ja energiatehokkaiden ratkaisujen käyttöönottoa pitkien etäisyyksien maaseudulla.

Hankkeen toteutumista seurataan Leader -ryhmittäin ja teemoittain mittaamalla asetettujen määrällisten tavoitteiden toteutumista. Ohjausryhmän kokouksissa toimenpiteiden toteutumista seurataan ajantasaisesti ja niihin reagoidaan tilanteen mukaan. Rahoittajalle raportoidaan vuosittain maaseutuohjelman tavoitteiden toteutuminen ja niitä verrataan tavoitteisiin. Hankkeessa syntyneitä suunnitelmia ja toimintamalleja voivat yhteisöt hyödyntää toiminnassaan ja sen kehittämisessä, digitaalisuuden hyödyntämisessä.

3.4.6 Odotetut vaikutukset

Hankkeella etsitään uusia keinoja kylien asukkaiden digitaalisuuden osaamisen lisäämiseen ja tilojen käytön monipuolistamiseen. Hanke edistää myös ERUDITE-hankkeen projektitavoitteita etenkin Etelä-Pohjanmaan maaseudun kehittämisohjelman tavoitteiden toteutumista edistämällä.

3.4.7 Toimintojen seuranta hankkeen monitorointivaiheen aikana

Seurataan toimenpiteiden toteutumista esitetyn rahoitus- ja aikataulusuunnitelman mukaan. Hankekumppanit seuraavat myös projektin etenemistä ja lopputuloksena tavoitellun toimintamallin syntymistä ja jalkauttamista muiden alueen Leader-ryhmien toiminta-alueille.

3.5 ROAM.FI

Roam.fi -yhteisön tarkoituksena on luoda Suomen kattavin wlan-verkko hyödyntämällä jäsenten omia langattomia tukiasemia. Oman yhteytensä jakamalla jäsen saa käyttöönsä automaattisesti kaikkien muidenkin tukiasemat ja voi täten liikkua tukiasemien kantaman alueella paikasta toiseen säilyttäen samalla saumattomasti nopean verkkoyhteyden. Verkkoyhteisön tukiasemia löytyy tällä hetkellä kattavimmin Seinäjoelta, Vaasasta, Kokkolasta, Tampereelta ja Hämeenlinnasta, ja tämän lisäksi yhteisö laajenee jatkuvasti myös muihin kaupunkeihin. Roam.fi:stä on käynnistetty pilotti Suupohjassa Teknologiakeskus Logistiolla. Jatkossa tarkoitus on ollut laajentaa verkkoa koko Suupohjan alueelle.

3.5.1 ERUDITE-hankkeesta opitut tiedot

Roam.fi -verkon testauksessa ei ole suoranaisesti otettu oppia muiden alueiden hyvistä käytännöistä, vaan verkkoa on pikemminkin esitelty hyvänä käytäntönä muille hankekumppaneille. Roam.fi -verkkoa esiteltiin hankekumppaneille marraskuussa 2016 Italian Venetsiassa järjestetyn partneritapaamisen yhteydessä. Roam.fi -palvelua partnereille esitteli Mika Mustikkamäki Seinäjoen kaupungilta, joka on aktiivisesti osallistunut myös ERUDITEN paikallisen toimintaryhmän toimintaan.

3.5.2 Toimenpiteiden kuvaus

Roam.fi -verkko toimii tällä hetkellä vielä rajoitetusti Kauhajoella Teknologiakeskus Logistian alueella. Jatkossa tarkoitus on laajentaa verkon kuuluvuutta myös muihin kuntiin ja kuntarakennuksiin. Verkon käyttöä ja mahdollisuuksia on ollut tarkoitus pilotoida ensin pienemmällä testiryhmällä, ennenkuin käyttö voidaan antaa laajemmin esimerkiksi kaikille kuntien työntekijöille.

3.5.3 Aikataulu, rahoitus ja työsuunnitelma

Roam-pilottia on toteutettu aikavälillä 08/2017–08/2018. Pilotti toteutetaan kuntayhtymän omalla rahoituksella. Palvelun vuosijäsenmaksu on sopimushetkellä 2 400,00 euroa. Suupohjan seutupalvelukeskus (SPK) hoitaa verkon käyttöönoton ja teknisen tuen pilotissa. Testikäyttäjiksi on otettu Suupohjan seutupalvelukeskuksen (SPK) hallinnoiman seudullisen hallinto-verkon käyttäjät. Pilotissa on ollut haasteita oman vierailijaverkon teknisessä käyttöönotossa. Olemassa olevan käyttäjähallinnan ja käyttäjätunnusten sovittaminen ratkaisuun on kesken. Myös teknisen tuen kiireet ja tietokatkot ovat vaikuttaneet projektin etenemiseen. Jatkon kannalta on tärkeää saadaanko käyttäjähallinnan haasteet selvitettyä. Lisäksi on myös ratkaistava, miten verkko saataisiin asukkaiden käyttöön.

3.5.4 Toteutettavuus ja kestävyys

Vaikka matkapuhelinverkkojen tilanne on Suomessa hyvä ja hinnoittelu kohtuullinen niin kattavalla WLAN-vierailijaverkolla olisi käyttöä niin Suupohjan alueella kuin maanlaajuisesti. Maksuttomien ja kansalaisille avoimien langattomien verkkojen syntymistä tuetaan parhaillaan EU-tasollakin

Toimintasuunnitelma

(WiFi4EU-hanke). Olennaisen tärkeää olisi, että vierailijaverkko laajenee koko maan kattavaksi ja alueellisesti mahdollisimman moni asukas pääsisi verkkoon kiinni.

3.5.5 Odotetut vaikutukset

Roam.fi-palvelun ensisijaisena tavoitteena on lisätä asukkaiden ja vierailijoiden mahdollisuuksia käyttää maksutonta wifi-yhteyttä julkisissa tiloissa, kuten puistoissa, toreilla, julkisissa rakennuksissa, kirjastoissa ja terveyskeskuksissa. Pilotista on saatu myös tärkeää käyttökokemusta vastaavanlaisen palvelun kehittämistä ja siitä, mitä verkon täysimuotoisempi käyttöön otto tulisi vaatimaan.

3.5.6 Toimintojen seuranta hankkeen monitorointivaiheen aikana

Seurataan pilotin toteutumista ja sen vaikutuksesta syntyneitä jatkotoimenpiteitä. Seurataan saadaanko pilotoinnissa ilmenneet haasteet ratkaistua, jatketaanko pilottia ja voidaanko pilottia laajentaa koskemaan myös seudun asukkaita.

4 Toimenpidekokonaisuus 2: Terveyden ja hyvinvoinnin palveluiden digitalisaatio

Terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen liittyvät digitaaliset palvelut ovat nousseet yhdeksi keskeiseksi teemaksi ERUDITE-hankkeessa ja myös Etelä-Pohjanmaalla niiden edistäminen on nostettu vahvasti keskiöön. Digitalisaatio ja uudet teknologiat ovat muokanneet ja muokkaavat edelleen rajusti niin sosiaali- ja terveydenhuollon sektoria kuin ihmisten arkea. Digitalisaatio on vaikuttanut vahvasti mm. sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallintaan, kun valtaosa potilas- ja asiakasjärjestelmistä on järjestetty digitaalisesti. Digitalisaatio näyttäytyy myös asiakkaalle, kun yhä useammin esimerkiksi ajanvaraukset voidaan hoitaa sähköisesti. Kansallisesti uraa uurtavaa kehitystä on tehty mm. Kanta-palvelun käyttöönotossa, jonne kerätään jokaisen suomalaisen potilastiedot.

Myös uudet teknologiat tarjoavat mahdollisuuksia terveyden ja hyvinvoinnin alalle. Robotteja hyödynnetään yhä enenevässä määrin esimerkiksi vanhusten ja muistisairaiden hoidossa. Sensoriteknologioiden kehittyminen on otettu myös ilolla vastaan ja tulevaisuudessa varmasti tekoäly mullistaa myös sensoreiden avulla kerätyn tiedon hyödyntämisen. Tekoäly tarjoaa ratkaisuja myös asiakas- ja ajanvarausjärjestelmiin. Etelä-Pohjanmaalla mm. Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri kehittää aktiivisesti sähköisiä järjestelmiään, joissa hyödynnetään yhä enemmän tekoälyn mahdollisuuksia. Erikoissairaanhoidon puolella on hyödynnetty robotiikkaa mm. logistiikan puolella. Tekoälyn ja robotiikan kehittämisessä ensiarvoisen tärkeää työtä tehdään myös Seinäjoen ammattikorkeakoulussa.

ERUDITE-hankkeessa on etsitty ratkaisuja etenkin vanhusten terveyden ja hyvinvoinnin palveluihin liittyen. Väestön ikääntyminen on koettu jokaisella partnerialueella merkittäväksi tulevaisuuden haasteeksi, mikä pakottaa väistämättä etsimään ratkaisuja etenkin vanhusten elämänlaadun parantamiseen. Digitaaliset palvelut ja uudet teknologiat tarjoavatkin ratkaisuja niin kotihoitoon kuin myös esimerkiksi palvelutaloasumiseen. Erilaisilla sovelluksilla voidaan kerätä tietoa vanhusten kotona olemisesta ja helppokäyttöisten mobiililaitteiden avulla voidaan käydä videoneuvotteluja hoitajan ja vanhuksen välillä nopeallakin aikataululla. Terveyden edistämisen lisäksi erilaisilla sovelluksilla edistetään myös vanhusten hyvinvointia esimerkiksi aktivoimalla heidän sosiaalista elämää. Tämä on tärkeää etenkin alueilla, joissa vanhuksat asuvat kotona yhä pidempään ja joissa kulkuyhteydet voivat olla hankalia. Hankkeen aikana onkin kuultu runsaasti hyviä käytäntöjä vanhusten hoidon ja hyvinvoinnin edistämiseen liittyen ja esimerkiksi Unkarilaiset hankepartnerit ovat esitelleet erilaisia digitaalisia sovelluksia, joilla kotona asuville vanhuksille tarjotaan erilaista kulttuuri- ja vapaa-ajan toimintaa.

Teknologioista etsitään ratkaisuja myös terveydenhuollon kohtaamiin haasteisiin. Etelä-Pohjanmaalla etenkin pitkät etäisyydet ovat kuluerä niin asiakkaalle kuin sairaanhoitoa järjestävälle organisaatiolle. Terveydenhoidon järjestämisessä ongelmia on aiheuttanut myös lääkäreiden saatavuusongelmat, kun etenkin pienemmille sivuasemille on ollut vaikea saada virkaa toimittavia lääkäreitä. Lääkärin vastaanoton säilyttäminen pienten paikkakuntien terveysasemilla on toteutettu usein ostopalveluna,

Toimintasuunnitelma

mikä taas kasvattaa palvelun järjestämisen kustannuksia. Saatavuusongelmat sekä myös kustannusten nousu ovatkin yleisesti aiheuttaneet painetta keskittää palveluja suuriin keskustoihin, mikä luonnollisesti on heikentänyt pienempien maaseutumaisten keskustojen palvelun tarjontaa. Näihin haasteisiin voidaan etsiä ratkaisuja esimerkiksi erilaisista etälääketieteen sovelluksista.

Toimenpidekokonaisuus koostuu kolmesta varsinaisesta toimenpiteestä, joilla edistetään terveyden ja hyvinvoinnin palvelujen digitaalisia palveluja. Ensimmäinen toimenpide, Akkuna sovelluksen pilotointi Kauhajoella, on jo toteutettu toimenpide. Toimenpiteessä testattiin Anvia Akkuna -järjestelmää Kauhajoen Vanhaintuki Ry:n palvelutalossa. Toinen esiteltävä toimenpide on Kuntayhtymä Kaksineuvoisessa käyttöön otettu etälääkärivastaanottopalvelu, joka on kevään 2018 otettu käyttöön jokaiselle kuntayhtymän palvelualueeseen kuuluvalla lähiterveysasemalla. Palvelu on valittu myös hankkeen SEROI+-mittauksen kohteeksi. Kolmas toimenpide on paraikaa valmistelussa oleva asiakaslähtöistä terveysteknologiaa esittelevä ja kehittävä kansainvälinen kehittämishanke INCENTIVE, jonka valmistelussa Etelä-Pohjanmaan liitto ja Seinäjoen Ammattikorkeakoulu ovat olleet vastuussa. Terveyden ja hyvinvoinnin digitalisoitumista edistetään toisaalta jo ensimmäisessä toimenpidekokonaisuudessa esitetyn EPTEK Telemedicine Center - kehittämistoimenpiteen kohdalla.

4.1 Anvia Akkunan pilotointi Kauhajoen Vanhaintuki Ry:ssä

Palvelutaloissa asuvien vanhusten elämän laatu voi olla usein heikkoa ja erilaisia aktiviteetteja elämänlaadun parantamiseksi on kehitettävä. Yhteydenpito läheisiin on usein harvassa ja pitkien välimatkojen maassa läheiset eivät välttämättä myöskään pääse vierailemaan hoitokodissa asuvan vanhempansa tai isovanhempansa luona niin usein kuin haluaisivat. Tästä syystä on tärkeää kehittää erilaisia ratkaisuja niin yhteydenpitoon kuin myös yleisesti hoitokodin tarjoamiin sosiaalisiin aktiviteetteihin. Yhteydenpitoon ratkaisuja tarjoavat erilaiset helppokäyttöiset videopuhelujärjestelmät, joiden avulla yhteydenpito läheisen ja vanhuksen välillä on laadukkaampaa ja merkityksellisempää pelkän ääniyhteyden sijasta.

Vuoden 2017 aikana Kauhajoen Vanhaintuki Ry:n palvelutalossa testattiin Anvia Akkuna -järjestelmää ERUDITE- ja Digitaalinen Maaseutu -hankkeen tukemana. Pilotissa testattiin etenkin Akkunan mobiililaitteiden kuvapuhelumahdollisuutta asukkaiden ja omaisten välillä sekä tv-vastaanottimen kautta järjestettyä livestreamaus-toimintoa, jossa paikallinen kirkkoherra piti yhteisen hartauksen palvelukodin asukkaille.

4.1.1 ERUDITE-hankkeesta opitut tiedot

Partner experience and practice	How this PEP has contributed to the action
Unkarin AAL-projekti - STAGE (mobiilialusta ja livestreamaus)	Unkarin partnereiden esittelemä STAGE-sovellus vastasi toiminnallisuuksiltaan hyvin paljon Anvia Akkuna-sovellusta ja toimi inspiraation lähteenä myös pilotin sisällöille, jossa kokeiltiin livestreamausta.

Toimintasuunnitelma

eHealth -tematiikka osana SEROI-keskusteluja	Pilottia pohdittiin projektin aikana SEROI+-prosessin kohteeksi ja se otettiin esimerkkipalveluksi myös SEROI-työpajoissa. Työpajojen kautta saimme myös tärkeää tietoa mm. palvelun vaikutuksista sekä myös siitä, millaisia käyttömahdollisuuksia alustalla olisi tulevaisuudessa.
--	--

4.1.2 Toimenpiteen kuvaus

Anvia Akkuna on helppokäyttöinen, erityisesti vanhuksille ja erityisryhmille suunniteltu hoiva- ja ajanvietepalvelu. Akkunassa yhdistyvät kuvapuhelut sekä kohderyhmälle räätälöity video- ja muu sisältö, joten se tarjoaa kokonaisvaltaisen ratkaisun esimerkiksi vanhusten kotihoidon tukemiseen tai yhteisöllisyyden lisäämiseen. Akkuna toimii alustana palveluiden tuottajille, jotka voivat olla vaikka kunnan kotihoito, sairaalan kotiuttamisyksikkö tai palvelutaloketju.

Akkunaa pilotoitiin Kauhajoen Vanhaintuki Ry:n sekä Kauhajoen seurakunnan kanssa ajalla 4/2017 - 12/2017. Pilotin aikana Vanhaintuen asukkailla oli käytössään kaksi Akkuna-tablettia sekä kaksi tv-sovitinta, joiden kautta järjestelmää pystyttiin käyttämään. Pääasiallisena kohteena olivat videopuhelut asukkaiden ja omaisten välillä. Lisäksi Kauhajoen seurakunta tuotti livehartauksia, joita seurattiin tv-sovitimien avulla Vanhaintuen yhteisistä tiloista. Pilotin tavoitteena oli erityisesti testata, millaista lisäarvoa Akkunan kaltainen sovellus voi tuoda vanhaintuen asukkaiden arkeen. Kokemukset Akkunasta olivat pääasiallisesti positiivisia. Laitteiston toiminnallisuuksiin oltiin tyytyväisiä, joskin laitteiston asennuksen ja käytön kanssa esiintyi toisinaan teknisiä ongelmia, joihin ratkaisut olivat kuitenkin löydettävissä. Keskeisinä toimijoina pilotissa olivat Suupohjan Elinkeinotoimen Kuntayhtymän ERUDITE ja Digitaalinen Maaseutu -hanke, Kauhajoen Vanhaintuki ry, Kauhajoen seurakunta, Anvia Oy.

Vanhusten hyvinvointi on tärkeää ja on tärkeää, että sosiaaliset suhteet omaisiin säilyvät hyvinä ja Anvia Akkunan kaltaisilla sovelluksilla yhteydenpidon laatua voidaan rikastaa ja monipuolistaa. Live streamausten hyödyntämistä on myös hyvä tutkia ja hankkia siitä kokemuksia, sillä ne tarjoavat monia mahdollisuuksia mm. paikallisen sisällön jakeluun.

4.1.3 Aikataulu ja rahoitus

Hanke toteutettiin pääasiassa omalla rahalla, eikä sen toteuttamiseen tarvittu ulkopuolista rahoitusta. Projekti starttasi keväällä 2017 ja siinä kokeiltiin ensinnäkin kuvapuheluja asukkaiden ja omaisten välillä sekä myös suoratoistopalvelua tv-sovitin kautta palvelukodin yhteistilasta.

Toimintasuunnitelma

4.1.4 Toteutettavuus ja kestävyys

Palvelukodeissa ja Vanhaintuki ry:ssä suhtautuminen pilottiin oli myönteistä ja mahdollisia jatkokehittämistoimia on jo asian tiimoilta pistetty korvan taakse. Esimerkiksi sensoriteknologioiden mahdollisuuksia kohtaan ollaan oltu kiinnostuneita ja tähän tullaan luultavasti kehittelemään jatkopilottia. Myös kotihoidon piirissä on nähty olevan mahdollisia hyviä pilotointikohteita. Anvia Akkunan merkitystä korostettiin etenkin sen paikallisesti tuottamasta sisällöstä.

4.1.5 Odotetut vaikutukset

Kyseessä on ollut vielä taloudellisesti pieni pilotti ja se on haluttu pitää tässä vaiheessa yksinkertaisena, toivottavaa kuitenkin on, että pilotti valmentaa käyttäjiään hyödyntämään digitaalisia palveluita ja poikii tulevaisuudessa myös jatkovaiheita.

4.1.6 Toimintojen seuranta hankkeen toisen vaiheen aikana

Pilotti päättyi vuoden 2017 lopussa, joten sen edistymistä ei enää varsinaisesti seurata hankkeen monitorointivaiheessa. Hankepartnerit kuitenkin seuraavat, mikäli Akkuna-pilotti saa jatkoa vielä myöhemmissä vaiheissa.

Toimintasuunnitelma

4.2 Etälääkärivastaanoton pilotointi Kuntayhtymä Kaksineuvoisessa

Kuntayhtymä Kaksineuvoinen järjestää sosiaali- ja terveyspalvelut Kauhavan, Evijärven ja vuoden 2018 loppuun vielä Lappajärven kuntien alueella. Keskusasema sijaitsee Kauhavalla ja lähiasemia on lisäksi Alahärmässä, Ylihärmässä, Korttesjärvellä, Evijärvellä ja Lappajärvellä. Kuntayhtymällä on ollut viime vuosina vaikeuksia järjestää lähiasemille virkaa toimittavien lääkäreiden vastaanottoa, mistä johtuen lähiasemien lääkärivastaanotot on jouduttu järjestämään ostopalveluna. Kustannuksiltaan lääkäripalveluiden tarjoaminen ostopalveluna voi olla jopa 2,5 kertaa kalliimpaa kuin omana palveluna tuotettuna. Lääkäripalveluiden tuottaminen ostopalveluna on siis taloudellisesti kallista ja vuoden 2017 lopulla Kuntayhtymässä tehtiinkin päätös lääkäripalveluiden keskittämisestä Kauhavalle. Päätös oli kova isku lähiasemille ja niitä ympäröiville alueille. Lääkäripalveluilla on suuri merkitys kuntien palvelutarjonnalle ja sitä myötä myös elinvoimaisuudelle. Kuntayhtymä Kaksineuvoinen onkin pyrkinyt paikkaamaan lääkäripalveluiden keskittämisen etälääkärin vastaanottopalvelulla, jolla yhden arvion mukaan voitaisiin korvata jopa 80 % vastaanotoista. Myös prosesseja uudistamalla on pystytty varmistamaan, että suurin osa hoitoon kuuluvista vaiheista voidaan edelleen hoitaa asukkaiden lähiterveysasemalla.

Kuntayhtymä Kaksineuvoisen etälääketieteen pilotti valikoitui Etelä-Pohjanmaalla myös SEROI+-menetelmän kohteeksi ja menetelmää hyödynnetään erityisesti palvelun vaikutusten arvioimisessa. Palvelusta tullaan mittaamaan mm. lääkäreiden matkustamistarpeen vähenemisen vaikutuksia, säästöjä ostopalveluista sekä myös matkustamistarpeen vähenemistä asiakkaiden eli alueen asukkaiden kannalta. Mittaukset tehdään keväästä 2018 alkaen vähintään vuoden ajan kevääseen 2019 saakka.

4.2.1 ERUDITE -hankkeesta opitut tiedot

Kuntayhtymä Kaksineuvoisessa käyttöön otettu palvelu on hyötynyt etenkin hankkeen aikana kehitetystä SEROI+-menetelmästä. Menetelmän avulla palvelun vaikutuksia on arvioitu laajasti eri näkökulmista ja sen avulla on pystytty todentamaan palvelun yhteiskunnallisten, taloudellisten ja ympäristövaikutusten arvoa.

4.2.2 Toimenpiteen kuvaus

Pilotissa viidelle lähiasemalle perustetaan etälääkärin vastaanottopisteet. Hoitoon pääsy tapahtuu siten, että asiakas soittaa hoidontarpeen arviointiin, jossa arvioidaan soveltuuko potilas etälääkärin vastaanotolle. Tämän jälkeen potilas käy omalla lähiterveysasemallaan ensin kattavassa sairaanhoitajan tarkastuksessa ja mahdollisissa laboratoriotutkimuksissa. Kun tulokset on saatu, asiakas pääsee etälääkärin vastaanotolle omalle lähiterveysasemalleen. Vastaanottotilanne hoidetaan yhdessä sairaanhoitajan kanssa, jolloin samalla käynnillä sekä lääkäri että sairaanhoitaja tekevät arvioita potilaan tilanteesta. Tavoitteena on, että kullekin lähiasemalle järjestettäisiin vähintään puoli päivää etälääkärinvastaanottoa viikossa. Lisäksi laitteistoa hyödynnetään myös lääkäreiden ja

Toimintasuunnitelma

kotihoidon sairaanhoitajien välisissä hoitoneuvotteluissa. Tällä on pystytty vähentämään lääkäreiden matkustamisen tarvetta ja ohjaamaan lääkäreiden työ tehokkaammin tuottavaan työhön.

Positiiviset kokemukset laitteistosta ja sen toimivuudesta ovat johtaneet myös siihen, että laitteiston käyttöä on laajennettu muihin toimintoihin. Toukokuussa 2018 laitteistoa alettiin hyödyntää esimerkiksi diabetes-palavereissa, jolla pystyttiin vähentämään entisestään lääkäreiden matkustamisen tarvetta. Kesän aikana laitteistoa laajennetaan myös kotisairaaloimintaan, jolloin lääkäri voi hoitajan tukemana ottaa yhteyden potilaaseen suoraan hänen sen hetkiseen asuinpaikkaansa.

Pilotin tavoitteena on taata palveluiden pysyminen mahdollisimman lähellä asukkaita. Etälääkäripalvelu tuo kustannussäästöjä niin kuntayhtymälle kuin asiakkaille. Kustannussäästöjä syntyy etenkin matkustustarpeen vähenemisessä. Matkakustannusten lisäksi säästöä syntyy ajassa. Palvelun myötä matkoja on pystytty korvamaan kokonaan ja asiakkaan näkökulmasta etenkin lyhentämään. Myös alueen kannalta vaikutukset ovat suuret. Lääkäripalveluiden saatavuudella on suuri vaikutus kuntien ja maaseudun elinvoimaisuudelle ja näin on myös tärkeää, että ne säilyvät edes jossain muodossa myös keskusalueiden ulkopuolella. Palvelun vaikutuksia arvioidaan tarkemmin osana SEROI+-mittausta vuosien 2018 ja 2019 aikana.

Pilotin toteuttajana toimii Kuntayhtymä Kaksineuvoinen. Mukana kehittämisessä on ollut myös Etelä-Pohjanmaan Terveysteknologian kehittämiskeskus EPTEK ry, joka on konsultoinut kuntayhtymää erilaisista laitemahdollisuuksista sekä toimittanut ja asentanut valitut laitteet Kaksineuvoisen terveysasemille. Pilottiin valittiin Everon Oy:n laitteet.

4.2.3 Rahoitus ja aikataulu

Pilotti ei ole vaatinut ulkoista rahoitusta, vaan se on toteutettu täysin Kuntayhtymän omalla rahoituksella. Laittekustannukset ovat olleet a 2109,38 EUR/kk ja liittymät 285 EUR/kk/liittymä. Vuosikustannukset laitteille ja kolmelle liittymälle ovat olleet yhteensä noin 35 572,56 euroa.

Pilotti alkoi syksyllä 2017, jolloin ensimmäiset etälääkärin vastaanottolaitteet asennettiin sekä Kauhavan keskusasemalle että Lappajärven, Alahärmän ja Ylihärmän lähiterveysasemille. Ensimmäiset etävastaanotot olivat joulukuussa ja ensimmäiset kotihoidon hoitoneuvottelut järjestettiin tammikuun 2018 alusta. Toimintaa laajennettiin myöhemmin Evijärven ja Korttesjärven lähiterveysasemille, joissa toiminta käynnistyi huhtikuun 2018 alusta. Kevään aikana etälaitteistoa laajennettiin myös diabetespalavereihin. Lisäksi laitteistoa aletaan hyödyntää kesän 2018 aikana kotisairaaloiminnassa. SEROI+-mittaus suoritetaan palvelulle kevästä 2018 alkaen.

4.2.4 Toteutettavuus ja kestävyys

Etälääkärin vastaanottoa pilotoidaan viidellä lähiterveysasemalla. Alun perin suunnitelma oli testata laitteistoa vähintään vuoden 2018 loppuun. Tähän mennessä kokemukset palvelusta ovat olleet sen verran positiivisia, että sitä tullaan erittäin todennäköisesti jatkamaan ja sisällyttämään osaksi

Toimintasuunnitelma

kuntayhtymän palveluita. Laitteisto on toiminut hyvin ja myös vastaanottotilanteet on koettu alkujännityksistä huolimatta positiivisina. Tähän mennessä saadut alustavat SEROI-laskelmat ovat myös osoittaneet, että palvelu maksaa hyvinkin nopeasti itsensä takaisin.

Valmisteilla oleva sote-maakuntaudistus vaikuttaa suurestikin siihen, miten palveluita tuotetaan tulevaisuudessa koko Etelä-Pohjanmaan ja näin myös Kaksineuvoisen toiminta-alueella. Palvelu on kuitenkin äärimmäisen hyvä esimerkki siitä, kuinka teknologian avulla palveluja voidaan tuottaa tehokkaammin. Se vastaa myös valtakunnallisesti asetettuihin tavoitteisiin, joissa korostetaan juuri palveluiden tehokasta tuottamista sekä digitaalisuuden hyödyntämistä osana terveystaloutta.

4.2.5 Odotetut vaikutukset

Pilotti on ollut tärkeä ERUDITE-hankkeen tavoitteiden toteutumisen kannalta, sillä se on valittu Etelä-Pohjanmaan SEROI+-mittauksen kohteeksi. Mittauksesta saadaan tärkeää tietoa itse palvelun vaikutuksista sekä yleisesti SEROI+-työkalun käytöstä ja toimivuudesta. Mittauksen onnistuessa tulokset toimivat hyvänä käyntikortina etälääkäripalveluiden markkinoimisessa muille alueille sekä myös kuntayhtymän toiminnasta päättävillä tahoilla.

Etälääkäripalvelulla on moninaisia vaikutuksia eri toimijoille. Keskeisimmin vaikutukset kohdistuvat sekä palvelua tuottavaan kuntayhtymään että palvelua käyttäville asiakkaille. Vaikutukset näkyvät vahvimmin kustannus- ja aikasäästöinä, jotka syntyvät etenkin matkustamistarpeen vähenemisestä. Kuntayhtymän kannalta palvelun käyttöönotto on mahdollistanut myös sen, että lähiasemien lääkäripalvelut voidaan tuottaa ostopalvelun sijaan virkaa toimittavan lääkärin toimesta. Tällä saadaan huomattavia säästöjä kuntayhtymälle. Lääkäripalvelun säilyttämisellä lähiasemilla on erittäin suuri merkitys myös niitä ympäröivien alueiden elinvoimaisuudelle.

Palvelua ja sen vaikutuksia on arvioitu tarkemmin osana SEROI+-työkalua liitteessä 2 esitetyn vaikutustaulukon mukaisesti. Tarkempaan mittaukseen on valikoitu kolme eri vaikutusta, joita ovat lääkäreiden matkustamisen väheneminen, asiakkaiden matkustustarpeen väheneminen sekä ostopalveluiden tarpeen väheneminen.

4.2.6 Toimintojen seuranta hankkeen toisen vaiheen aikana

Hanketta monitoroidaan SEROI+-työkalun avulla ainakin loppuvuoden 2018 ja alkuvuoden 2019 aikana. SEROI+-mittauksessa monitoroidaan etenkin hoitoneuvotteluihin liittyvän matkustamistarpeen vähenemistä sekä myös asiakkaan matkustamisen lyhentymisen vaikutuksia etälääkäriin vastaanotossa.

Toimintasuunnitelma

4.3 INTENCIVE - Innovation and Technology Enhancing Customer Oriented Health Services

Euroopan väestö vanhenee ja samalla myös monet maaseutualueet autioituvat kaupunkialueiden kasvaessa. Etenkin maaseutualueilla on selkeä tarve uusille, helposti saavutettaville ja helppokäyttöisille käytännöille ja työkaluille, joiden avulla voidaan tarjota korkeatasoisia terveyspalveluja kaikille kansalaisille ikään ja asuinpaikkaan katsomatta. Yhdistämällä teknologiaa palvelun tuotannon eri vaiheisiin asiakaslähtöisyyden näkökulmasta saavutetaan monenlaisia hyötyjä. Lähestymistapa vaatii uudenlaista tapaa ajatella ja suunnitella terveyspalveluja. Sen myötä kasvatetaan mm. käyttäjätyytyväisyyttä sekä tehostetaan palvelun tuotannon prosesseja. Toimenpiteessä kartoitetaan hyviä asiakaslähtöisyyttä korostavia terveysteknologioita eurooppalaisessa yhteistyössä.

4.3.1 Hankkeesta opitut hyvät käytännöt

Toimenpiteessä ei varsinaisesti sovelleta hankkeen aikana opittuja hyviä käytäntöjä, mutta esimerkiksi asiakas- ja käyttäjälähtöisyyden teemojen pohdinnassa on hyödynnetty SEROI+-menetelmässäkin olennaisen avoimen innovaation periaatteita ja etenkin siihen liittyvän palvelun käyttäjien huomioimista osana digitaalisten palvelujen kehittämistä.

4.3.2 Toimenpiteen kuvaus, tavoitteet ja keskeiset toimijat

Etelä-Pohjanmaan liitto, Seinäjoen ammattikorkeakoulu ja EPTEK valmistelevat kesän 2018 Interreg Europe -hakuun eHealth-aiheista hanketta, jossa tutustutaan eurooppalaisten alueiden yhteistyössä niissä luotuja asiakaslähtöisyyttä korostavia hyviä käytäntöjä terveysteknologiaan liittyen. Hankkeen tuloksena jokaisella alueella tuotetaan terveys- ja hyvinvointialojen toimijoiden sekä aluehallintoviranomaisen yhteistyönä toimintaohjelma, joka edistää hankkeessa tunnistettujen ja alueen kehittämistarpeita vastaavien hyvien käytäntöjen levittämistä maakunnassa. Toimintaohjelmaan sisällytetään myös alueen toimijoiden ehdotuksia ja kannanottoja siitä, miten asiakaslähtöisten terveysteknologiaa hyödyntävien toimintamallien kehittämistä ja käyttöä voidaan tukea aluepolitiikan keinoin ja korostaa niitä maakuntaohjelmissa ja niiden tavoitteissa.

Hanketta valmistellaan vahvasti Etelä-Pohjanmaan liiton, Seinäjoen Ammattikorkeakoulun ja EPTEK Ry:n yhteistyönä. Etelä-Pohjanmaan liitto toimii hankkeessa pääpartnerina ja SeAMK ja EPTEK ry tavallisina rivipartnereina. Hankkeeseen on haettu kumppaneita muualta Euroopasta. Mukana on alueita mm. Latviasta, Unkarista, Italiasta ja Irlannista. Alueellisesti hanke osallistaa ohjausryhmän kautta myös mm. Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriä sekä muita terveysalan alueellisia toimijoita.

Toimintasuunnitelma

4.3.3 Rahoitus ja aikataulu

<i>Rahoituslähteet sekä rahoituksen määrä rahoituslähteittäin</i>	<i>Rahoituksen anomuspäivä</i>	<i>Rahoituksen päätöspäivä</i>	<i>Projektin aloituspäivämäärä</i>	<i>Muut keskeiset virstanpylväät</i>
Interreg Europe 85 % - kokonaisbudjetti n. 1,3 mil EUR, josta Etelä-Pohjanmaan osuus noin 250 000 EUR.	20.6.2018	11/2019	1.1.2019	

4.3.4 Odotetut vaikutukset

Hankkeen tavoitteena on tuoda alueelle erityisesti uutta tietoa asiakaslähtöisyyttä korostavista hyvistä terveysteknologian käytännöistä. Hankkeen avulla vahvistetaan siis alueen osaamista erilaisiin terveysteknologioihin liittyen sekä pyritään aktivoimaan niiden käyttöönottoa myös alueella. Nämä tukevat vahvasti myös ERUDITE-hankkeen tavoitteita. Lisäksi hankkeella vahvistettaisiin kansainvälisiä suhteita ja verkostoja ja myös kansainvälisen rahoituksen määrää alueella. Rahoituksen saadessaan hanke tukisi myös ERUDITE-hankkeen projektitavoitetta.

4.3.5 Toimintojen seuranta hankkeen toisen vaiheen aikana

Hanketta monitoroidan edellä esitetyn taulukon mukaan, jossa määritetään hankkeen rahoituslähteet, rahoituksen määrä, rahoituksen anomuspäivä, rahoituksen päätöspäivä sekä projektin aloituspäivämäärä.

5 Toimenpidekokonaisuus 3: Matkailun ja kulttuurin digitalisaatio

Hankkeen aikana matkailu ja kulttuuri ovat nousseet vahvoina teemoina Etelä-Pohjanmaan alueella. Matkailu ja kulttuuri nostettiin teemoiksi muun muassa marraskuussa 2017 järjestetyssä alueellisessa innovaatiopäivässä, jonka pohjalta syntyi myös selkeitä kehittämisideoita ja -tarpeita maakunnan matkailu- ja kulttuuritoiminnan yhteen tuomiseksi.

Matkailuala ja matkailualan yhteistyö kehittyi Etelä-Pohjanmaalla vauhdilla, joskin tuoreen selvityksen mukaan mm. matkailutulon kasvu ja matkailun työllistämisvaikutukset ovat vuosien 2012 ja 2016 välillä hidastuneet ja jopa vähentyneet (Etelä-Pohjanmaan matkailun taloudelliset vaikutukset 2016, 2018). Kesätapahtumien lisäksi maakunnan matkailuvaltteja ovat mm. Duudsonit Activity Park ja SJK:n OmaSP stadion Seinäjoella, Powerpark Alahärmässä, Ähtärin eläinpuisto pandoineen, Tuurin kyläkauppa, Suupohjan luontomatkailu ja Geopark sekä kymmenet pienemmät kohteet eri puolilla maakuntaa. Majoituspalveluja on tarjolla maataloilla, kodeissa, mökkikylissä ja hotelleissa. Isona haasteena alalla on saada sirpaleinen ja hajallaan oleva matkailutarjonta näkyväksi ja matkailijoiden tietoon. Tämä haaste tunnistettiin myös innovaatiopäivässä, jossa alueen matkailu- ja kulttuuritoimijat ideoivat yhteisen avoimeen lähdekoodiin perustuvan matkailualustan rakentamista. Kehittämisideoa on sittemmin viety eteenpäin etenkin Etelä-Pohjanmaan Matkailu Oy:n sekä Seinäjoen ammattikorkeakoulun toimesta.

Matkailun ohella hajanainen tieto on haaste myös kulttuurialalla. Etelä-Pohjanmaan kulttuuritarjonta on monipuolista, mutta potentiaalia etenkin kävijämäärien kasvattamisessa olisi enemmän, mikäli tapahtumia markkinoitaisiin keskitetympin ja tiedot olisi helpommin saatavilla. Etelä-Pohjanmaan liitto onkin viimeisen vuoden aikana tehnyt tärkeää työtä tapahtumatarjonnan kokoamiseksi Etelä-Pohjanmaan tapahtumakalenterin alla. Kalenterin edelleen kehittämistä ideoitiin myös alueellisessa innovaatiopäivässä ja se on toimenpiteenä nostettu myös tähän toimintasuunnitelmaan.

Alustojen lisäksi erilaiset teknologiat tarjoavat mahdollisuuksia matkailulle muun muassa elämyksellisyyden lisäämiseksi. Tällä hetkellä hurjasti kehittyvät virtuaalitodellisuuden ja lisätyn todellisuuden ratkaisut mullistavat varmasti myös tulevaisuuden matkailua tekemällä siitä entistä elämyksellisempää. Matkailua voidaan elävöittää myös erilaisten paikkatietopohjaisten sovellusten tai QR-koodiperusteisten toiminnallisuuksien kautta. Suupohjan alueella kiinnostusta on herättänyt erityisesti Unkarilaisten kumppaneiden esittelemä AlterNaviGo-sovellus, jonka mahdollisuuksia pohdittiin alueella laajemminkin.

Toimenpidekokonaisuus koostuu kolmesta varsinaisesta toimenpiteestä, joiden etenemistä seurataan hankkeen monitorointivaiheessa. Ensimmäinen toimenpide on alueen matkailusektorin digitalisaation yleinen kehittäminen, jossa pureudutaan etenkin alueen digisuunnitelman työstämiseen sekä matkailutarjonnan ja -markkinoinnin kokoavan alustan rakentamiseen. Toinen toimenpide käsittelee Etelä-Pohjanmaan tapahtumakalenterin edelleen kehittämistä ja kolmas paikkatietopohjaisen CityNomadi -sovelluksen käyttöönottoa ja pilotointia Suupohjan alueella.

Toimintasuunnitelma

5.1 Etelä-Pohjanmaan matkailun digisuunnitelma ja digiloikka

Suomen matkailu on hyvässä nosteessa ja myös Etelä-Pohjanmaan matkailuelinkeinon olisi tärkeää pysyä kehityksen mukana. Erilaisilla digitaalisilla teknologioilla on suuri merkitys matkailun elinvoimaisuuden ja saavutettavuuden kannalta. Digitaalisuus on tunnistettu merkittäväksi kehittämiskohteeksi sekä kansallisissa että alueellisissa matkailun kehittämisen strategioissa. Esimerkiksi kansallisessa matkailun tiekartassa Työ- ja elinkeinoministeriö on asettanut tavoitteeksi, että Suomi on vuonna 2025 Pohjois-Euroopan ykkösmatkailukohde ja tavoittamisen saavuttamiseksi digitaalisuus on nostettu merkittäväksi tekijäksi. Tavoitteessa mm. linjataan, että matkailupalvelut on saatava digitaalisesti ostettavaksi ja löydettäväksi. Myös näkyvyys sosiaalisessa mediassa ja muu digitaalisuuden hyödyntäminen sekä rinnakkaisalojen ja rajapintojen yhteistyö nähdään uudistumisen mahdollisuuksina. Strategian mukaan matkailukeskuksia ja yritysverkostoja täytyisi vahvistaa sekä parantaa etenkin heidän digiosaamista. Tehokas ja laadukas sähköinen liiketoiminta lisää sekä yritysten että alueiden kilpailukykyä ja monipuolistaa tarjontaa, kun matkailutoimijat voivat tarjota palveluitaan asiakkaalle matkan suunnitteluvaiheessa, sen aikana ja sen jälkeen.

Palveluiden löydettävyys ja sitä kautta saavutettavuus ovat avainasemassa matkailupalveluiden myynnissä. Kulutusikäytymisessä näkyy juuri arvostus vuorovaikutukseen ja yhteisöllisyyteen. Reaaliaikainen verkossa tapahtuva yhteisöllisyys ja sosiaalinen media ovat näin entistäkin tärkeämpiä. Hakukoneiden, sosiaalisen median ja mobiiliteknologian merkitys tiedonhaussa on merkittävä. Matkailijat ovat myös aktiivisia tiedonlevittäjiä ja kuluttaja myös odottaa saavansa samantasoiset palvelut laitteesta tai kanavasta riippumatta. TEM:in visio matkailumarkkinoinnista haastaa kaikkia yritystasolta, alueelliselle ja kansalliselle tasolle. Yhteisen vision ja strategian tavoitteena on matkailutulon merkittävä kasvattaminen panostamalla asiakaslähtöiseen palveluun ja digitaalisiin viestintäkanaviin. Visiossa yritykset ja alueorganisaatiot hyödyntävät digitaalisia teknologioita ja palveluja verkostoina, osaamista jakaen. Tavoitteena on, että markkinoille syntyviä uusia palveluja ja teknologia hyödynnetään ketterästi ja avoimesti, välttämällä etenkin yhteen ratkaisuun tai teknologiaan tukeutumista.

Matkailun myynti siirtyy väistämättä kohti digitaalisia alustoja ja myyntikanavia. Digitaalisuus sekä sähköisen markkinoinnin ja liiketoiminnan kehittämistarve on tunnistettu myös Etelä-Pohjanmaan matkailutoimijoiden keskuudessa. Etelä-Pohjanmaan matkailustrategiassa vuosille 2013–2017 sähköisen markkinoinnin ja myynnin panostaminen sekä matkailupalveluiden ostettavuuden helpottaminen nostettiin yhdeksi painotusalueeksi. Matkailun eStrategia Pohjanmaan kautta vuosille 2014–2017 kirjaa visioksi Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan osalta, että vuonna 2020 alue on laadukkaista ja monipuolisista vaihtoehdoistaan tunnettu matkailualue, jonka palvelutarjonta on asiakaslähtöisesti ja monipuolisesti sähköisesti saatavilla uusinta tekniikkaa hyödyntäen. Visiossa esitetty tavoite on edelleen ajankohtainen ja työtä vision saavuttamiseksi on tehtävä. Kirjaamisvuoden jälkeen esimerkiksi matkailun digitaaliset markkinointi- ja myyntikanavat ovat monikertaistuneet.

Toimintasuunnitelma

Digitaaliset alustat ja sovellusrajapinnat ovatkin matkailuelinkeinon kasvun suurimpia mahdollistajia. Yksilömatkailija hakee tarvitsemansa tiedon usein aluesivustoilta, josta asiakas saa tiedot esim. rajapintaratkaisujen avulla mahdollisuuksien mukaan yritysten järjestelmistä ilman, että asiakas joutuu etsimään tietonsa useilta eri sivustoilta. Eteläpohjalaiset matkailutoimijat ovat tiedostaneet digitalisaation olevan osa yritysten toimintaa, mutta rajapinnat puuttuvat eri toimijoiden sivustoilta. Integrointi eri järjestelmiin on vaikeaa, ellei jopa mahdotonta. Myös osaaminen on usein puutteellista. Erialaisten digitaalisten palveluiden määrä on kasvanut huomattavasti ja yrittäjälle tarpeellisten palveluiden hallinta on haasteellista. Kuitenkin samanaikaisesti matkailutoimijat tekevät omia ratkaisujaan ja huoli eri järjestelmistä ja niiden yhteensopivuuksista kasvaa sitä myöten. Lisäksi myös hallinnon ja yritysten välisen vuoropuhelun tarve on tiedostettu. Matkailuelinkeinolle hyödyllistä tietoa on tuotettu pitkään, mutta se on hajallaan. Avoimen lähdekoodin palvelualusta, joka toimii avoimien rajapintojen kautta mahdollistaa vapaan käytön kaikille toimijoille ja samalla myös elinkeino ja yhteisöllisyys vahvistuvat.

5.1.1 ERUDITE-hankkeesta opitut tiedot

Toimenpiteiden suunnittelussa ja toteuttamisessa ei ole varsinaisesti hyödynnetty ERUDITE-hankkeen aikana nousseita hyviä käytäntöjä. Hankekumppaneilta tiedusteltiin loppuvuodesta 2017 kokemuksista avoimen lähdekoodin alustoista, mutta valitettavasti hyödyllisiä esimerkkejä kumppaneiden keskuudesta ei löytynyt.

5.1.2 Toimenpiteen kuvaus

Kehittämistoimenpiteessä edistetään maakunnan matkailuelinkeinon digitalisaatiota sekä strategia-että käytännön tasolla. Toimenpiteitä suunnitellaan Etelä-Pohjanmaan matkailu Oy:n ja Seinäjoen ammattikorkeakoulun yhteistyönä. Kohderyhmänä ovat erityisesti Etelä-Pohjanmaan alueen matkailun mikro- ja pk-yritykset, julkishallinto (kunnat eritoten), oppilaitokset sekä maakunnallinen matkailun alueorganisaatio ja muut matkailuun läheisesti sidoksissa olevat tahot.

Tavoitteena on luoda TEM:in visiota noudattaen Etelä-Pohjanmaan matkailutoimialan digisuunnitelma yhdessä keskeisten matkailutoimijoiden kanssa. Tavoitteena on erityisesti sirpaleisen matkailuelinkeinotoiminnan harmonisoiminen, yhteistyön ja yksituumaisuuden lisääminen yritysten ja matkailuelinkeinon liittyvien sidosryhmien välillä sekä yleisesti matkailutulon kasvattaminen ympärivuotisesti. Kehittämistoimenpiteessä pilotoidaan myös digitaalisen liiketoiminnan kasvuympäristöä matkailuelinkeinon kilpailuedun kasvattamiseksi sekä lisätään sitä kautta ymmärrystä matkailun ekosysteemiajattelusta, jossa toimijat ja palvelut tulevat ymmärretyksi kokonaisuutena. Ekosysteemiajattelun edistämistä tehdään osaltaan jo Seinäjoen ammattikorkeakoulun hallinnoimassa Matka kasvuun -hankkeessa.

Maakunnallisesti toimenpiteillä vahvistetaan matkailutoimijoiden yhteistyötä, selkiytetään toimijoiden välisiä rooleja sekä sitoutetaan toimijoita kehittämään toimintaa yhteisesti sovittujen periaatteiden mukaan. Toimenpiteessä muodostettavan palvelualustan pilotoimisen myötä

Toimintasuunnitelma

matkailutulon kasvattamisen lisäksi luodaan edellytyksiä matkailun yhtenäistämiseksi, yhtenäisemmän näkyvyydelle ja sitä kautta myös selkeämmälle ja vetovoimaisemmalle matkailuimagolle.

5.1.3 Työsuunnitelma, aikataulu ja rahoitus

Toimenpide jakautuu tavoitteiden mukaan kahteen alatoimenpiteeseen, joita ovat ensinnäkin, maakunnan matkailualaa koskevan digisuunnitelman laatiminen ja toiseksi, matkailutarjonnan kokoavan digitaalisten alustan rakentaminen, jota voidaan kutsua myös digiloikan toimenpiteeksi. Toimenpiteitä edistetään jatkuvasti ja ne myös elävät osaltaan kansallisen kehittämistoiminnan mukaan. Tavoitteena on, että toimenpiteiden rahoitus sekä lopulliset toteutumistavat varmistuvat alkusyksystä 2018.

Toimenpiteitä pyritään edistämään ensisijaisesti osana VisitFinlandin Suomen matkailun digitiekartta-ohjelmatyötä, joka julkaistiin keväällä 2018. Ohjelmatyön ensimmäisessä vaiheessa syksyllä 2018 aihetta viedään eteenpäin rajatun ryhmän kautta niin sanotussa Yhteistyöllä edelläkävijäksi -ohjelmassa, johon Etelä-Pohjanmaan Matkailu Oy on hakenut mukaan. Mikäli Etelä-pohjanmaa tulee valituksi ohjelman pilottialueeksi, mahdollistaa se monenlaista kehittämistoimintaa alueen matkailun digitalisaation edistämisen parissa. Ohjelmatyö käynnistyy loppukesästä 2018 ja sitä tehdään vähintään vuoden 2019 loppuun saakka. Osana työtä kartoitetaan mm. Visit Finlandin ja alueorganisaatioiden verkkopalvelutilannetta ja kehitystarpeita, luodaan digitaalinen asiakaskokemus -kehitysohjelma matkailun alueorganisaatioille, rakennetaan asiakaspolkuja kansalliselta tasolta yritystasolle sekä tuotetaan käsikirja asiakaspolkujen kehittämisen ja hyödyntämisen tueksi.

Osaa Visit Finlandin ohjelmatyötä ja siinä esiin nousevia kehittämistarpeita ja -ideoita voidaan rahoittaa myös hankerahalla ja ERUDITE-hankkeessa seurataan näiden uusien kehittämistoimenpiteiden syntymistä. Myös Etelä-Pohjanmaan matkailualan digisuunnitelman työstämiseen etsitään muuta rahoitusta syksyn 2018 aikana.

Digiloikan eli maakunnan kattavan digitaalisen matkailualustan perustamista edistetään myös jatkuvasti. Ensisijaisena tehtävänä on etsiä alustan perustamiselle sopiva rahoitus sekä sitouttaa etenkin alueen kuntia, matkailun kehittämisorganisaatioita sekä matkailuyrityksiä alustan rakentamiseen ja käyttöönottoon. Alustan rakentaminen maksaa arviolta noin 100 000-150 000 euroa. Tämän lisäksi kustannuksia tulee esimerkiksi kouluttamisesta sekä markkinoimisesta.

5.1.4 Toteutettavuus ja kestävyys

Toimenpiteitä kehitetään Etelä-Pohjanmaan matkailu Oy:n ja Seinäjoen Ammattikorkeakoulun vetämänä vahvassa yhteistyössä alueen muiden matkailutoimijoiden ja julkishallinnon kanssa. Tarve toimenpiteiden käynnistämiseksi on akuutti ja vetovastuussa olevat toimijat pyrkivätkin aloittamaan toimenpiteet niin pian kuin mahdollista, viimeistään syksyn 2018 aikana.

Toimintasuunnitelma

Taustalla olevat haasteet sekä kehittämistarpeet ovat selkeästi tunnistettuja alueen toimijoiden keskuudessa. Toimenpiteen tavoitteet nojaavat vahvasti kansallisesti tunnistettuihin kehittämistarpeisiin ja pääseminen osaksi VisitFinlandin Matkailun digitiekartta -ohjelmatyötä olisi myös tavoitteiden toteutumisen kannalta erityisen tärkeää.

Toteuttamisen kannalta haasteita on kuitenkin ilmennyt mm. rahoituksen järjestämisessä. Etenkin digiloikkaan liittyvien toimenpiteiden, kuten yhteisen avoimeen lähdekoodiin perustuvan matkailualustan pilotointiin on ollut haastavaa löytää soveltuvaa rahoitusta. Etelä-Pohjanmaalla matkailutoimenpiteiden kehittäminen on rajattu maaseuturahastoon ja esimerkiksi aluekehitysrahaston varoja ei ole nykyisellä ohjelmakaudella ohjattu matkailun toimintaympäristön kehittämiseen. Toimenpiteen hankkeistaminen yleisenä kehittämishankkeena on osoittautunut ongelmalliseksi myös siksi, että se hyödyttää suoraan yritysten toimintaa. Toimenpiteiden toteutumisen kannalta onkin kriittistä, että maakunnan tason toimijat sekä myös alueen kunnat sitoutetaan mukaan yhteisen alustan kehittämiseen heti alkuvaiheessa. Mikäli starttirahoitusta ei saada alustalle järjestettyä on uhkana, että toimenpide jää kokonaan toteuttamatta. Digisuunnitelman ja yleisesti alueen matkailutoimijoiden verkostoitumisen edistämiseksi on sen sijaan helpompi löytää rahoitusta ja toivon mukaan ERUDITE-hankkeen toimintasuunnitelman monitorointivaiheen aikana toimenpiteet myös saavat rahoitusta.

5.1.5 Odotetut vaikutukset

Mikäli toimenpiteet hankkeistuvat ja saavat rahoitusta edistää se myös ERUDITE-hankkeen tavoitteita, joita ovat yleisesti maakunnallisen digitaalisen kehityksen edistäminen ja tarkemmin maakuntaohjelman mukaisesti uudistumiskykyisen elinkeinoelämän varmistaminen ja yritysten liiketoimintamahdollisuuksien parantaminen. Toimenpide edistäisi ennen kaikkea alueen matkailutuloa ja sillä vahvistettaisiin myös Etelä-Pohjanmaan markkinaosuutta Suomen matkailusta.

5.1.6 Toimintojen seuranta hankkeen toisen vaiheen aikana

Toimenpiteen toteutumista seurataan monitorointivaiheessa toteutuvien kehittämishankkeiden kautta. Ensinnäkin seurataan sitä, pääseekö Etelä-Pohjanmaa VisitFinlandin Matkailun digitiekartta -ohjelman pilottialueeksi. Mikäli näin tapahtuu seurataan myös ohjelmatyön aikana toteutuneita alueellisia toimenpiteitä sekä mahdollisesti siitä syntyviä kehittämishankkeita. Tällä hetkellä potentiaalisia toimenpiteitä ovat matkailun digisuunnitelman sekä siihen liittyvien toimenpiteiden hankkeistuminen. Hankkeista seurataan seurataan seuraavat tiedot: rahoituslähteet ja rahoituksen määrä, rahoituksen anomuspäivä, rahoituksen päätöspäivä sekä projektin aloituspäivä. Toimenpiteestä seurataan saman periaatteen mukaan myös matkailualustan rakentumista ja sen rahoitusta.

5.2 Etelä-Pohjanmaan tapahtumakalenterin kehittäminen

Toimenpiteessä kehitetään edelleen Etelä-Pohjanmaan tapahtumakalenteria, jota Etelä-Pohjanmaan liitto toteuttaa. Etelä-Pohjanmaa on tapahtumien maakunta ja myös erilaista kulttuuritarjontaa on maakunnassa varsin monipuolisesti tarjolla. Ongelmana ja haasteena on kuitenkin ollut, että tapahtumatarjonta on hajanaisesti esillä, mistä syystä tapahtumat eivät väistämättä tavoita kaikkia potentiaalisia kävijöitään. Tapahtumamarkkinointi maakunta- ja paikallislehdissä on usein myös kallista eikä ole mahdollista etenkin pienemmille kulttuuritoimijoille. Kevästä 2017 lähtien Etelä-Pohjanmaan liiton ylläpitämä Etelä-Pohjanmaan tapahtumakalenteri onkin tarjonnut oivallisen paikan alueen toimijoille markkinoida erisältöisiä tapahtumiaan maksutta. Kalenterin perustamisella on haluttu koota yhteen alueen monipuolinen tapahtumatarjonta sekä tarjota myös pienemmille toimijoille maksuton markkinointikanava tapahtumien mainostamiseen.

Koko maakunnan kattava tapahtumakalenteri edesauttaa myös alueen yhtenäisempää markkinointia, mikä voidaan nähdä tärkeäksi myös matkailun näkökulmasta. Maakunnan nimeä kantava kalenteri tavoittaa toivottavasti entistä enemmän myös maakuntaan saapuvia matkailijoita.

5.2.1 ERUDITE-hankkeesta opitut tiedot

Partner experience and practice	How this PEP has contributed to the action
SEROI+-työpaja	Kehittämistoimenpiteessä ei ole varsinaisesti hyödynnetty ERUDITE-hankkeessa opittuja hyviä käytäntöjä, mutta tapahtumakalenteri nousi yhdeksi kehitettäväksi teemaksi alueellisessa innovaatiopäivässä 16.11.2017 ja sen kehittämisessä on hyödynnetty yleisesti avoimen innovaation periaatteita. Sittemmin kalenterin sisältöjä ja tulevia kehittämistoimenpiteitä on mietitty SEROI-menetelmän hengessä.

5.2.2 Toimenpiteen kuvaus

Etelä-Pohjanmaan tapahtumakalenteri otettiin käyttöön keväällä 2017 Etelä-Pohjanmaan liiton kulttuurin tehtäväalueen toteuttamana. Etelä-Pohjanmaan kulttuurin tapahtumatarjontaa ilmoitettiin aiemmin maakuntalehti Ilkassa joitakin kertoja vuosia ilmestyvällä kulttuurikalenterilistalla, joka koottiin lehteen kulttuurin tehtäväalueen toimesta. Yhteistyön päättyessä maakuntalehden kanssa kulttuurintehtäväalueella päätettiin perustaa Etelä-Pohjanmaan yhteinen tapahtumakalenteri. Tapahtumailmoittelua ei uudessa kalenterissa rajattu pelkästään kulttuuritapahtumiin vaan yleisesti kaikenlaisiin tapahtumiin maakunnan alueella. Uudessa kalenterissa voidaan nykyään ilmoittaa mm. urheilu- ja liikuntatapahtumia seminaareja ja koulutuksia.

Toimintasuunnitelma

Tapahtumakalenterin ensisijaisena tavoitteena on ollut koota yhteen alueen monipuolinen tapahtumatarjonta sekä tarjota maksuton, matalankynnyksen markkinointikanava alueen tapahtumajärjestäjille. Tavoitteena on vakiinnuttaa kalenteri alueella ja saada kaikki toimijat hyödyntämään kalenteria. Samalla halutaan palvella myös alueen asukkaita ja muita potentiaalisia tapahtumakävijöitä, ja saada näin tapahtumantarjonnan kohtamaan kysynnän entistä paremmin.

Tapahtumakalenterista hyötyy laajalti niin tapahtuman järjestäjät kuin potentiaaliset tapahtumien kävijät. Kalenterin avulla tapahtumat tavoittavat paremmin osallistujia, mikä vilkastuttaa ja elävöittää alueen kulttuuri- ja vapaa-ajan elämää entisestään.

Tapahtumakalenteria rahoittaa ja ylläpitää Etelä-Pohjanmaan liitto, jossa sitä toteutetaan kulttuurin kehittämisen tehtäväalueen alla. Tapahtumakalenterin teknisestä toteutuksesta vastaa mainostoimista Propaganda Finland Oy, joka valittiin tehtävään kilpailutuksen perusteella. Linked Events - rajapinnan taas kalenteriin on toteuttanut Metatavu Oy. Tapahtumakalenteria käyttävät sekä tapahtumien järjestäjät että potentiaaliset tapahtumissa kävijät, jotka ovat sekä alueen asukkaita että myös maakunnassa vierailevia matkailijoita. Kunnilla ja seutukunnallisilla organisaatioilla on myös merkittävä rooli tapahtumakalenterin toiminnan kehittämisessä. Esimerkiksi Linked-events rajapinnan kautta tapahtumakalenteri pyritään yhdistämään osaksi kuntien omia tapahtumakalentereita.

5.2.3 Rahoitus ja aikataulu

Toimenpidettä rahoitetaan osana Etelä-Pohjanmaan liiton kulttuurin kehittämisen toimintaa kulttuurilautakunnan määrärahalla eikä sen kehittämiseen ole käytetty tai käytetä ulkoista rahoitusta. Toimenpiteiden toteutumista seurataan hankkeen monitorointivaiheen aikana vähintään siihen saakka kunnes maakuntaudistus astuu voimaan ja liiton tehtävät siirtyvät uudelle maakunnalle. Toimenpiteitä tarkastellaan vuoden 2018 vuoden alusta.

Työsuunnitelma

Kalenteria on kehitetty ja tullaan kehittämään aktiivisesti tulevien vuosien aikana. Kehittämistoiminta on jaoteltu kahteen työpakettiin. Ensimmäisessä työpaketissa kehitetään tapahtumakalenterin toiminnallisuuksia ja toisessa kalenterin vakiinnuttamista alueella.

Työpaketti 1 - Tapahtumakalenterin toiminnallisuuden kehittäminen

Työpaketissa kehitetään erityisesti kalenterin toiminnallisuuksia ja suuri osa toimenpiteistä onkin toteutettu jo kevään 2018 aikana. Somejakonapit siirrettiin optimaalisempaan paikkaan maaliskuussa 2018 ja englannin- ja ruotsinkieliset kieliversiot ovat valmisteilla ja tulevat käyttöön touko-kesäkuun vaihteessa. Kieliversioiden toimivuuden kannalta tapahtumailmoittelussa alueen toimijoita kannustetaan myös mainostamaan tapahtumiaan eri kielillä, vähintään englanniksi. Huhtikuussa 2018 kalenteriin lisättiin myös videolinkkimahdollisuus, joka mahdollistaa etenkin

Toimintasuunnitelma

tapahdumista valmisteltujen videomainosten tai trailereiden käytön osana ilmoitusta. Jatkossa toiminnallisuuksia kehitetään eteenpäin tarpeen mukaan.

Keskeinen toiminnallisuus tapahtumakalenterissa on Linked Events -rajapinta. Sen avulla tapahtumakalenteri voidaan yhdistää toiseen tapahtumakalenteriin siten, että tapahtumakalenteri poimii tapahtumia muista kalentereista. Tämä vaatii tiettyjä ehtoja, kuten saman sisältöisen ilmoitustavan. Linked Events -mahdollistaa myös sen, että tapahtumakalenterin laadukkaita tapahtumatietoja voidaan tuoda kätevästi myös muille sivustoille. Tämä mahdollistaa parhaassa tapauksessa jopa sen, että kunnat ja muut seudulliset markkinointia tekevät organisaatiot voisivat toteuttaa tapahtumailmoittelun sivuillaan yhteisen tapahtumakalenterin kautta ja luopua omista kalentereistaan.

Työpaketti 2 - Kalenterin vakiinnuttaminen tapahtumailmoittajien ja potentiaalisten osallistujien joukossa

Työpaketissa tavoitteena on vakiinnuttaa tapahtumakalenteri alueella sekä tapahtumailmoittajien että tapahtumakävijöiden keskuudessa. Työpaketti sisältää etenkin markkinointitoimia, joilla pyritään aktivoimaan sekä tapahtuman järjestäjiä että tapahtumaosallistujia käyttämään kalenteria.

Käyttäjille kalenteria on markkinoitu esimerkiksi sponsoroimalla kalenterijulkaisua sosiaalisessa mediassa sekä myös Google-markkinoinnin avulla. Toimenpiteet on ajoitettu erityisesti loma-aikoihin ja myös jatkossa tullaan toimimaan samalla tavalla. Lisäksi kalenterista on tehty esitteitä ja julisteita, joita on jaettu mm. alueen hotelleihin, kirjastoihin, kaupungintaloille ja muihin keskeisiin paikkoihin. Esitteitä on jaettu maakuntaan myös kuntien kulttuurivastaavien avustuksella ja kesällä 2017 esitteitä jaettiin aktiivisesti myös Porin Suomi Arenassa. Esitteiden lisäksi kalenteria markkinoidaan aika-ajoin myös lehtimainonnalla. Huhtikuussa 2018 järjestettiin mainoskampanja maakuntalehti Ilkassa, minkä aikana mainos julkaistiin yhteensä 4 kertaa. Tapahtumakalenteria mainostetaan myös Etelä-Pohjanmaan matkailun tuottamassa Etelä-Pohjanmaan matkailijaoppaassa. Edellä mainittujen markkinointimahdollisuuksien lisäksi tulevaisuudessa mahdollisia uusia toimenpiteitä voisivat olla mm. mainostaminen erilaisilla digitaalisilla mainostauluilla.

Tapahtumailmoittelijoille kalenteria on mainostettu osana kulttuurin tehtäväalueen viestintää ja etenkin kulttuuritoimijoita on kannustettu hyödyntämään tapahtumakalenteria. Viestiä on viety kulttuuritoimijoille eteenpäin mm. kevään 2018 aikana järjestetyn kulttuurin kuntakierroksen aikana. Keskeisin kohderyhmä tällä hetkellä ovat etenkin kunnat ja muut seudulliset viestintäorganisaatiot, jotka hyötyisivät etenkin Linked Events -rajapinnan mahdollisuuksista. Kuntia onkin lähestytty aktiivisesti ja osa toimijoista on ollut hyvinkin kiinnostuneita kalenterin rajapintamahdollisuuksista. Tähän mennessä rajapinta on käytössä valtakunnallisen Tässä.fi -palvelun kanssa (tammikuu 2018) ja Visit Seinäjoki -sivuston (maaliskuu 2018) kanssa. Lisäksi rajapintaa tullaan hyödyntämään mm. Evijärven ja Ähtärin kaupunkien sovellusten kanssa. Tapahtumakalenterin Linked Events -toiminnallisuus tullaan huomioimaan myös Suupohjan tapahtumakalenterin päivittämisessä. Muista

Toimintasuunnitelma

kunnista esimerkiksi Seinäjoki, Lapua ja Kuortane ovat ilmaisseet kiinnostuksensa. Tulevassa toimintaa aktivoidaan myös muissa kunnissa.

5.2.4 Budjetti ja sen erittely

Tapahtumakalenterille ei ole määritetty erikseen omaa budjettia, vaan sitä toteutetaan osana Etelä-Pohjanmaan liiton kulttuurin tehtävälueen toimintoja. Työpanos toteutetaan osana kulttuurisihteerin sekä EP-liiton viestintäkoordinaattorin tehtäviä. Sivuston rakentaminen sekä markkinointi toimenpiteet on toteutettu kulttuurin määrärahoista kulttuurilautakunnan päätöksellä.

Sivuston rakentamiseen ja toiminnallisuuksien kehittämiseen on kuluneen vuoden aikana mennyt noin 15 000 euroa. Sen lisäksi ylläpitoa varten palvelun maksut ovat noin 1200 euroa vuodessa. Markkinointi toimenpiteisiin taas rahaa on käytetty noin 6000 euroa.

5.2.5 Toteutettavuus ja kestävyys

Jotta tapahtumakalenteri saavuttaa asemansa alueen ykköstapahtumailmoituspaikkana tulee kalenterin toiminnallisuuksia ja markkinointia kehittää aktiivisesti. Jatkuvuus taataan siis aktiivisella kehittämisellä, reagoinnilla palautteeseen sekä myös uusia toiminnallisuuksia kartoittamalla. Tähän mennessä tapahtumakalenteri on koettu tarpeelliseksi palveluksi alueen kulttuuritoimijoille ja se nähdään järkevänä osana etenkin kulttuurin tehtävälueen toimintaa. Kalenterille on siis selkeä, tunnistettu tarve ja sen on myös toiminnallisuuksiltaan rakennettu kaikkia mahdollisimman paljon hyödyttäväksi.

Tulevassa maakuntaudistus ja sen myötä tapahtuva organisaatiomuutos voi vaikuttaa tapahtumakalenterin tulevaan toteuttamiseen. Mahdollisista tulevista muutkosista huolimatta kalenterin toiminta ei ole uhattuna, vaan mahdollisuuksia tapahtumakalenterin käytön jatkolla suunnitellaan tarpeen mukaan. Toiminnan rahoittamista on myös mahdollisuus lisätä kalenteriin sisältyvän banner-toiminnon kautta, josta voidaan myydä mainostilaa toimijoille.

5.2.6 Odotetut vaikutukset

Tapahtumakalenteri on tärkeä osa alueen tapahtumatiedottamista ja se kokoaa yhteen niin tapahtumailmoittajat kuin potentiaaliset tapahtumakävijät. Sen avulla myös pienet toimijat voivat saada näkyvyyttä tapahtumilleen. Lisäksi se on palvelus myös alueen asukkaille sekä täällä vieraileville matkailijoille, jota pystyvät kootusti katsomaan millaista tapahtumatarjontaa maakunnassa on.

5.2.7 Toimintojen seuranta hankkeen toisen vaiheen aikana

Toimenpiteestä seurataan monitorointivaiheen aikana tapahtumakalenterin kehittymistä. Näitä ovat esimerkiksi uudet toiminallisuudet, Linked Events -rajapintojen laajentumiset sekä tapahtumamäärän kehittyminen.

Toimintasuunnitelma

5.3 Sähköisen sovelluksen kokeilu/CityNomadi-palvelun pilotointi Suupohjan matkailussa

Suupohjan alueen Elinvoimainen #Suupohja viestii -hankkeen yhtenä toimenpiteenä on toteuttaa matkailuun liittyvä kokeilu, jossa testataan sähköisen sovelluksen istuvuutta alueen matkailuun. ERUDITE-hankkeessa Unkarissa esitelty AlterNaviGo-mobiilisovellus on innostanut kokeilemaan vastaavaa Suupohjan matkailussa. SEK:n hanketoimijoiden yhteistyönä on löydetty ja tutustuttu hyvin vastaavanlaiseen Citynomadi-matkailusovellukseen, josta tullaan toteuttamaan Suupohjassa pilottireitti kesän 2018 aikana. Pilotin tavoitteena on selvittää sopisiko palvelu alueen matkailun laajempaan käyttöön. Sijaintitietoa hyödyntävään sovellukseen voi tutustua osoitteesta www.citynomadi.com.

5.3.1 ERUDITE-hankkeesta opitut tiedot

Partner experience and practice	How this PEP has contributed to the action
AlterNaviGo -sovellus, Unkari	Unkarin partnereiden esittelemä matkailusovellus AlterNaviGo on toiminut inspiraation lähteenä toimenpiteen toteuttamisessa. Hankekumppanit ovat käyneet tiedonvaihtoa sovellusta tuottavan organisaation kanssa. Lopulta kuitenkin löydettiin suomalainen vastaava sovellus, jota päätettiin testata osana Elinvoimainen Suupohja viestii -hanketta.

5.3.2 Toimenpiteen kuvaus

Tavoitteena on toteuttaa matkailuun liittyvä kokeilu, jossa testataan sähköisen sovelluksen istuvuutta alueen matkailuun. Kokemusten perusteella pohditaan myös sovelluksen laajempaa käyttöönottoa Suupohjan alueella. Kokeilussa kiinnostavaa on erityisesti, miten pelillisyyttä ja tarinallisuutta voidaan toteutuksessa hyödyntää. Keskeisinä toimijoina ovat Suupohjan Elinkeino-toimen Kuntayhtymä, Elinvoimainen #Suupohja viestii -hanke, Leader Suupohja, Geopark, alueen kunnat ja pilottiyhtymät. Elinvoimainen #Suupohja -hanke koordinoi pilottitoteutuksen ja muut toimijat osallistuvat sisällölliseen suunnitteluun.

5.3.3 Aikataulu, rahoitus ja työsuunnitelma

Pilottireitti toteutetaan vuoden 2018 aikana. Ensi vaiheessa tehdään pilotille työsuunnitelma, budjetti ja kootaan toimijat yhteen. #Elinvoimainen Suupohja viestii -hanke hoitaa pilotin koordinoinnin. Sovelluskustannukset (n. 2500€) SEK:n omalla rahoituksella. Pilotin sovellus- ja palkkakulut ovat yhteensä noin 6000–7000 euroa.

Toimintasuunnitelma

5.3.4 Toteutettavuus ja kestävyys

Digitaalisuus on megatrendi ja tällaiset mobiilipalvelut yleistyvät ja kehittyvät mm. AR-teknologioiden yleistyessä. Kiinnostusta tällaiseen kokeiluun on ollut jo aiemminkin. Kyseessä on pieni kokeilu, mutta onnistuessaan ja laajentuessaan se tuo uusia kaivattuja elementtejä alueen markkinointiin.

5.3.5 Odotetut vaikutukset

Mikäli pilotoinnista saadaan hyviä kokemuksia niin vastaavanlaisia toteutuksia voidaan ottaa laajemmin käyttöön Suupohjan matkailuissa ja elävöittää näin Suupohjan seudun matkailutarjontaa.

5.3.6 Toimintojen seuranta hankkeen toisen vaiheen aikana

Hankkeen monitorointivaiheessa seurataan pilotin toteutumista ja sen vaikutuksesta syntyneitä jatkotoimenpiteitä.

Toimintasuunnitelma

Approval of Action Plan:

The Regional Council of South Ostrobothnia agrees to implement the Digital Action Plan of South Ostrobothnia Region as detailed above. I confirm that I have the required authorisation of to do so and that the required authorisation process of Digital Action Plan of South Ostrobothnia has been duly carried out.

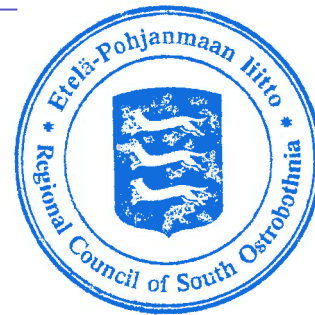
On behalf of: The Regional Council of South Ostrobothnia

Signed:

Name: Antti Saartenoja

Position in Organisation: Deputy Regional Mayor

Date: 21.6.2018

LÄHTEET

Antikainen J., Honkaniemi T., Jolkkonen A., Kahila P., Kotilainen A., Kurvinen A., Lemponen V., Lundström N., Luoto I., Niemi T., Pyykkönen S., Rehunen A., Saukkonen P., Viinamäki O. & A. Viinikka (toim.) (2017). *Smart Countryside. Maaseudun palveluiden kehittäminen ja monipuolistaminen digitalisaatiota ja kokeiluja hyödyntämällä*. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 9/2017. Luettavissa:

https://tietokayttoon.fi/documents/10616/3866814/9_Smart+Countyside/2559835c-f503-4b03-a7f5-43aff632228a?version=1.0

Etelä-Pohjanmaan maaseudun kehittämissuunnitelma 2014-2020. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus (2014). Luettavissa: [http://www.ely-](http://www.ely-keskus.fi/documents/10191/56121/EP+alueellinen+maaseudun+kehitt%C3%A4missuunnitelma+2014-2020/d6d6fabd-904b-40ab-8423-47523445cc11)

[keskus.fi/documents/10191/56121/EP+alueellinen+maaseudun+kehitt%C3%A4missuunnitelma+2014-2020/d6d6fabd-904b-40ab-8423-47523445cc11](http://www.ely-keskus.fi/documents/10191/56121/EP+alueellinen+maaseudun+kehitt%C3%A4missuunnitelma+2014-2020/d6d6fabd-904b-40ab-8423-47523445cc11)

Etelä-Pohjanmaan matkailun taloudelliset vaikutukset 2016, Raportti. Etelä-Pohjanmaan liitto (2018). Luettavissa:

http://www.epliitto.fi/images/Etel%C3%A4_Pohjanmaa_matkailun%20taloudelliset%20vaikutukset%202016.pdf

Etelä-Pohjanmaan maakuntaohjelma 2018–2021. Etelä-Pohjanmaan liitto (2018). Luettavissa: http://www.epliitto.fi/images/A58_Etel%C3%A4-Pohjanmaan_maakuntaohjelma_2018-2021_web.pdf

Uudet tuulet - Suupohjan paikallinen kehittämisstrategia vuosille 2014-2020. Leader Suupohja (2013). Luettavissa: http://www.leadersuupohja.fi/images/Kehittamisstrategia_2014-2020_lopullinen_nettili_v2.pdf.

Jumppanen A. & A. Saartenoja. (2010). Selvitys käytäntölähtöisen innovaatioympäristötyökalun Fab Lab -konseptin soveltuvuudesta Etelä-Pohjanmaan innovaatioympäristön kehittämisen työvälineeksi. Ruralia-instituutin Raportteja 53. Luettavissa: <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/24730>

Viitanen J., Paajanen R., Loikkanen V. & A. Koivistonen (2017). Digitaalisen alustatalouden tiekartasto. Tekes, Valtioneuvosto ja Työ- ja elinkeinoministeriö. Luettavissa:

https://www.businessfinland.fi/globalassets/julkaisut/alustatalouden_tiekartasto_web_x.pdf

Liitteet

Liite 1 - List of main activities and meetings with the local stakeholders

Activity/meeting	Date	Stakeholders involved	SEROI+ Module addressed and main outcomes
1. LSG meeting	15.6.2016	LSG of ERUDITE	Presenting the project for the LSG and setting up goals for the project. No work done with SEROI+ except presenting the idea of SEROI for the LSG.
2. LSG meeting	18.8.2016	LSG of ERUDITE	Preparing for the interregional stakeholder event in Seinäjoki. No discussions around SEROI+.
3. LSG meeting	27.10.2016	LSG of ERUDITE	Watching the SEROI+-video with the LSG. Discussions around open innovation and the most important stakeholders and target groups. The focus in SO will in health-technologies and education.
4. LSG meeting	7.12.2016	LSG of ERUDITE	Sharing the knowledge learned from the interregional partner event in Venice. Discussions around the possible service or pilot to which the SEROI+-methodology would be applied. Making a pilot project around Anvia Akkuna rose as one good opportunity.
5. LSG meeting	16.2.2017	LSG of ERUDITE	Discussions around the next steps of the SEROI+-process to be discussed in the next partner event in Slovenia. Discussion around the possible indicators and

Toimintasuunnitelma

Activity/meeting	Date	Stakeholders involved	SEROI+ Module addressed and main outcomes
			ways of measuring impacts. SEK presented also the two pilots that are starting in Suupohja region (the Anvia Akkuna and Roam.fi).
6. LSG meeting	13.4.2017	LSG of ERUDITE	Presenting the lessons learned from the partnership meeting in Slovenia. Further discussions around the SEROI's impacts and indicators. The LSG decided that the SEROI+ would be applied to the Anvia Akkuna pilot that is starting in the local elderly care-home in Kauhajoki.
7. LSG meeting	24.5.2017	LSG of ERUDITE	The LSG meeting was held at the EPTEK's telemedicine centre and at the beginning the stakeholders were introduced to the technologies in health-care sector. There was a check-up of the regional SEROI+-process and especially the progress with the Anvia Akkuna pilot.
8. LSG meeting	21.8.2017	LSG of ERUDITE	The project partners presented the lessons learned from the partner event held in Hungary. Some of the good practices presented there caused a lot of interest (the AAL projects and the AlterNaviGo application). The project partners presented also news on the SEROI+-process. The Anvia Akkuna pilot ended up being too small and difficult for the SEROI+-methodology so there was a need for new service. The LSG decided that the SEROI+ would be applied to a similar service (Circly) that was going to take place in the municipality of Isojoki.
9. LSG meeting	29.11.2017	LSG of ERUDITE	The group discussed the results received from the regional innovation day and analysed the possibilities of the developed actions. In addition the lessons

Toimintasuunnitelma

Activity/meeting	Date	Stakeholders involved	SEROI+ Module addressed and main outcomes
			learned from the partner meeting in Ireland were presented for the stakeholders. SEROI+-process had received some set-backs as the Circly project did not come off at the municipality of Isojoki. So there was a need for a new service that would be under the SEROI+-methodology.
10. LSG meeting	6.3.2018	LSG of ERUDITE	The last LSG meeting of phase two was held in Kauhajoki. The project coordinators presented the framework for the action plan and also the progress done with the SEROI+-process as a new eHealth service had been found after the last LSG meeting.
Regional innovation day	16.11.2017	Wide range of regional actors around social- and health-care services, tourism, culture, city governance, education institutions, business development and IT-experts	In the regional innovation day the stakeholders from various sectors innovated new digital solutions for the region. In the end two actions were included in the regional action plan. The SEROI+ was introduced to the participants in the workshop and some aspects of it were also included in the workshop methods (idea of open innovation, impact mapping).
1. SEROI+-meeting	17.1.2018	ERUDITE project coordinators and EPTEK.	First meeting between EPTEK and ERUDITE coordinators. Setting up goals for the SEROI+-project and
2. SEROI+-meeting	26.1.2018	ERUDITE project coordinators and the Municipal federation	First meeting with the Municipal federation. ERDUTE partners presented the basic idea of SEROI and the Municipal federation explained how the service

Toimintasuunnitelma

Activity/meeting	Date	Stakeholders involved	SEROI+ Module addressed and main outcomes
		Kaksineuvoinen	works and what the plans are with the development of it.
3. SEROI+-meeting	12.3.2018	ERUDITE project coordinators, EPTEK and the Municipal federation Kaksineuvoinen	Going through the different impacts of the service and figuring out the possible indicators, values and data sources for each impact.
4. SEROI+-meeting	24.5.2018	ERUDITE project coordinators, EPTEK and the Municipal federation Kaksineuvoinen	Going through the revised impact, indicator and value map. Choosing the most relevant indicators to be measured in the SEROI+-analysis. Securing the data sources.
Open source platform for tourism sector	30.11.2017	ERUDITE project coordinators and the stakeholders from the South Ostrobothnia Tourist Service Ltd.	First meeting held after the regional innovation day. Going through the needs with the platform and how ERUDITE project could help with its development. It was agreed that ERUDITE partners will try to benchmark similar service platforms from the other partners, look up for possible funding resources and also try to map the requirements (mostly technical) of such a platform.
Open source platform for tourism sector	16.1.2018	ERUDITE project coordinators and the stakeholders from the South Ostrobothnia Tourist Service Ltd.	Second meeting around the platform. ERUDITE partners presented the draft version of an action to be included in the action plan and also the requirements for the platform. Unfortunately no similar practice was found among the partners. It was decided that the South Ostrobothnia Tourist Service will continue the preparation during the spring and will keep the ERUDITE partners updated about the process.

Toimintasuunnitelma

Activity/meeting	Date	Stakeholders involved	SEROI+ Module addressed and main outcomes
Digital plan and open source platform for tourism sector	8.6.2018	ERUDITE project coordinators, South Ostrobothnia Tourist Service Ltd. and SeAMK.	Final meeting where the draft version of the action was analysed and edited for the action plan.
Planning of the development of the online event calendar	23.5.2018	Regional Council of South Ostrobothnia	The ERUDITE project partner discussed about the action to be included in the action plan with the cultural secretary.

Liite 2 – Impact, Indicator and Value Chart of the selected service

Tämä lisätään suunnitelmaan myöhemmin monitorointivaiheen aikana, SEROI+-tutkimuksen edetessä.

Liite 3 – Tailored Regional SEROI+ Tool

Tämä lisätään suunnitelmaan monitorointivaiheen aikana, SEROI+-tutkimuksen edetessä.